

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Pregled tritedenskih bojev na Norveškem

Dosedanji položaj Nemcev

Nemci so 9. aprila izkrcali svoje čete pri Oslu, Arendalu, Kristiansundu, Stavangerju, Egersundu, Bergenu, Trondhjemu in pri Narviku. Te čete so povsod začele prodirati proti notranjosti dežele. Izvzemši pri Narviku na severu, kjer so Nemci zdaj v brezupni obrambi, so nemške čete precej časa skoraj brez pravega odpora s strani Norvežanov prodirale v notranjost južnega dela Norveške.

Pretekli teden pa se je norveška obramba pričela bolje uveljavljati in od takrat se je prodiranje na vseh krajih deloma ustavilo, deloma pa je močno ovirano. V borbo so posegle tudi zavezniške čete, ki so se izkrcale na več mestih južno od Trondhjema in dosegle zvezo z Norvežani.

Vojni položaj na Norveškem se v teku zadnjih dni vedno bolj razvija v korist Nemcem. Samo od Trondhjema (to mesto je oddaljeno nad 640 km od Narvika; tukaj bi radi Nemci na najožjem delu med morjem in švedsko prezali Norveško na dvoje, na južni in severni del) so nemške čete ustavile napredovanje francoskih in angleških sil, ki so se izkrcale na Norveškem. Tudi iz Namsosa se zavezniškimi četami ni posrečilo obkoliti Trondhjema. Trije veliki nemški uspehi so popolnoma spremenili položaj. Medtem ko so zavezniške in norveške čete doslej pri Lillehammerju ogražale Oslo, ogražajo sedaj nemške čete zavezniške postojanke, ki se nahajajo južno od Trondhjema.

Kakor se izve, so prepeljali Nemci vsak dan od 9. aprila 3000 vojakov iz Danske na Norveško. Deloma so jih prepeljali z letali. Za prevoz čet so uporabili Nemci posebne manjše ladje, ki so se izkazale kot zelo prikladne zaradi nastavljenih min.

Nemci razpolagajo na Norveškem s številnimi in dobro oboroženimi četami. Prav tako imajo na razpolago tudi veliko število mehaničnega orožja in tankov. Razen tega so v zadnjih dneh Nemci zgradili na zasedenem ozemlju mnogo letališč in spravili na Norveško ogromno število svojega letalstva, ki je poglaviti sovražnik Norvežanov in Angležev, in ki opravlja neprecenljivo važno službo nemškemu armadnemu poveljstvu.

Nemci se morajo za svoje izredne uspehe predvsem zahvaliti svojemu letalstvu, ki pred četami izčisti ozemlje, nakar z veliko naglico prično prodirati motorizirane čete, ki v hitrih sunkih zasedejo najpomembnejše vojaško važne točke in jih drže tako dolgo, da polagoma pridejo za njimi večja pehotna ojačenja. Prav ta način prodiranja so Nemci uporabljali z velikim uspehom tudi na Poljskem.

Norvežanom in zaveznikom se doslej še ni posrečilo pregnati Nemcev iz nobenega zasedenega kraja, pač pa so Nemci razširili in utrdili svoje postojanke pri Kristiansundu, kjer so zasedli važne rudnike nikla, pri Bergenu in zlasti pri Trondhjemu. Toda njihova glavna

ofenziva poteka iz Osla, kjer se po dolini reke Glomme vedno bolj bližajo Trondhjemu, hoteč tako združiti svoje čete iz južne in srednje Norveške.

Previdnost zaveznikov

Pariški listi pišejo o bojih zavezniških čet na Norveškem ter ugotavljajo, da se čete vedno znova izkrcavajo. Listi z zadovoljstvom pozdravljajo, da je zavezniško letalstvo in protiletalsko topništvo že začelo delovati. Brez sporedne letalske podpore je bilo težko se kretati v ozemlju, kjer so imeli Nemci stalno premoč tudi v zraku. Norveška je postala bojno polje in ne oporišče Nemčije, kakor so pričakovali v Berlinu. Zaradi zavezniške nadvlade na morju bo skoro mogoče raztegniti po Norveškem fronto, ki bo zadala sovražniku drugačne brige kakor doslej. Od Trondhjema do Narvika je vsa dežela v rokah zaveznikov. Za seboj imajo tu zavezniški morje, na katerem gospodarijo še mnogo bolj kakor so leta 1914. Tu ne more zaveznikov nihče pregnati. Nemci skušajo vpostaviti zvezo med Oslom in Trondhjemom v trenutku, ko zavezniške izkrcane čete še niso utegnile dobiti za seboj popolno opremo v motorizaciji in topništvu. Ni se Nemcem posrečilo, da bi s podmorniški oporišči zagotovili dovoz železa v Nemčijo. Boje se, da bi zavezniški v pomnoženih četah le utegnili prodreti k Oslu ter tako priti do južne obale Norveške, ki je le nekaj kilometrov oddaljena od nemških oporišč

na Danskem. Niso računali v Berlinu, da bodo zavezniški poslali na Norveško več obrambnih sredstev. Če bi zavezniški zavzeli Trondhjem, ta severni Solun, in če bi si zagotovili železniške zveze s Švedsko, bi se moglo v primeru pritegnitve švedske v vojno računati že s porazom Nemčije.

Po ugotovitvi Švicarjev imajo zavezniški doslej na Norveškem 100.000 mož. Pošiljajo pa neprestano ojačenja, ker hočejo zbrati na Norveškem armado 400.000 mož. Dosedanji potek bojev na Norveškem opravičuje previdnost zaveznikov.

Popolna negotovost

Zaenkrat je čisto negotovo, kako bo končala borba na Norveškem. Doslej se opaža premoč nemške armade, ki je dobro opremljena in podprta z motoriziranimi oddelki, tanki in letalstvom.

Zavezniški imajo le omejene možnosti za izkrcavanje svojih čet in je zato malo verjetno, da bi mogli v kratkem izvojevati kak odločilen uspeh. Na drugi strani pa imajo zavezniški to prednost, da so gospodarji morja in lahko Nemcem docela onemogočijo vsak dovoz rezerv in vojnih potrebščin po morju. Že sedaj je oskrbovanje nemških čet preko Osla silno otežkočeno in zvezano z velikim tveganjem ter izgubami. Ni pa verjetno, da bi se Nemcem posrečilo odstraniti te težkoče, ker se je izkazalo, da letalstvo ne more preprečiti kretanja zavezniškega vojnega brodivja.

Rojstni dan kneza namestnika Pavla

V nedeljo, dne 28. aprila, je obhajal knez Pavle svoj 47. rojstni dan. Državljeni so se širom Jugoslavije radostno in hvaležno ta dan spominjali velikih zaslug, ki jih ima knez namestnik za Jugoslavijo, njeno ureditev in utrditev njenega položaja v mednarodnem svetu. Pod njegovim modrim vodstvom je naša država prebrodila največje notranje težave ter dosega vedno večji napredek. Po težki izgubi, ki je zadela državo s smrtjo kralja Aleksandra, je knez Pavle s krepko roko prijel za krmilo države ter ga drži mirno v sedanjih razburkanih razmerah. Bogato obdarjen od narave z izrednimi sposobnostmi duha in visoko izobražen se je takoj poglobil v vsa velika vprašanja, ki se tičejo bistvenega sožitja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Njegov namen je, da se država tako preuredi, da bo domovina zadovoljnih Slovencev, Hrvatov in Srbov. Te plemenite težnje se stopnjema uredničujejo. Danes je Jugoslavija bolj zedinjena

kot kdaj poprej, okreplja jo popolno soglasje enakopravnih. Vsi smo ene misli, enega srca in ene volje, da ostane Jugoslavija trdna kot skala sredi vihre, ki divja danes v svetu. Po zaslugi kneza namestnika je naša država v dobrih odnosih z vsemi večjimi in manjšimi sosedami in tudi z vsemi velesilami. Kneza namestnika vodi pri njegovi politiki velika želja po miru, ki ga hoče ohraniti našim trem bratskim narodom, ki tvorijo Jugoslavijo. Naša država pa je hkrati globoko prešinjena z zavestjo, da je najboljša obramba miru pripravljenost za odboj vsakega napada, naj pride od kogar koli. Ko bo enkrat sedanja vihra v Evropi prenehala, bodo državljani laže strnili svoje moči za prosep narodnega gospodarstva in za napredek splošne blaginje. Državljeni so te dni bili združeni v iskreni želji, naj Bog ohrani kralja Petra II., kneza namestnika Pavla in vso kraljevsko hišo!

Kmečki tabor v Murski Soboti 5. maja t. l.

Glej navodila na 13. strani.

Izdajalci domovine

Zgodovina je imena nekaterih mož ovenčala z večno slavo, imena nekaterih drugih pa je zabeležila v večno sramoto. Med temi stoje v prvi vrsti izdajalci domovine. Eden najbolj znanih, ki je moral dati svoje ime za poimenovanje drugih, je bil Grk Efiat. Nevreden sin svoje domovine jo je iz koristoljubja izdal njenim sovražnikom v času, ko je bila njena svoboda najbolj ogrožena. Iz Azije so bile prihrumele leta 480. pred Kristusom tolpe nasilnega osvajalca perzijskega kralja Kserksa. Ta azijski diktator je bil na stališču, da mali narodi nimajo pravice do lastne državnosti in svobode, marveč morajo biti kot sužnji vključeni v Veliko Perzijo. Izvršujoč svojo osvajaško težnjo, je trčil na mal narod, ki je bil takrat najbolj svobodoljuben. To so bili Grki. Izmed njih so se postavili na branik grške svobode zlasti Atenci in Špartanci.

Špartanski kralj Leonida je dobil nalogo, da zabrani Kserksovi armadi prehod iz Severne v Srednjo Grčijo. V to svrhu je zasedel znano sotesko Termopile. Maloštevila je bila četa, ki mu je bila na razpolago: izpčetka 7000 mož, proti koncu ne dosti nad 1400. Najprej je kralj Kserks hotel Leonido pridobiti z obljubami. Dal mu je po svojem glasniku sporočiti: »Pristopi k meni! Napravim te za svojega namestnika v Grčiji.« Torej prav ista metoda, kakor je v rabi tudi danes. Leonida pa je ponosno odgovoril: »Špartanci niso vajeni, da bi si z izdajo kupili čast.« Sledil je napad na napadom Kserksovih vojakov. Leonida je s svojimi junaki vse odbil. V tem hipu pa je stopil v akcijo mož, ki je svoje ime tudi ovekovečil poleg Leonide. Bil je to izdajalec Efiat. Peljal je po tajnih, njemu znanih potih, izbrane per-

zijske vojake Leonidovi četi v hrbet. Od dveh strani napadeni Špartanci niso obupali, marveč se levje branili. Leonida je padel. Kralj Kserks se svoje zmage ni mogel veseliti: padla sta mu dva sina. Kmalu po zavzetju atenskega mesta je bilo njegovo brodovje v pomorski bitki pri otoku Salamis od Grkov razbito. Kserks je poražen in osramočen zbežal iz Evrope. Mali evropski narodi so zopet hodili pod svobodnim soncem.

Efiatle so imeli ne samo Grki, marveč tudi drugi narodi. Kakor ne more umreti večni jud Ahasver, tako tudi Efiat nikdar ne umre. V sedanji vojni v Evropi je zopet vzniknil v različnih osebah. V tem oziru je zadela usoda Kusinena, finskega komunističnega voditelja, ki je ob napadu ruskih sovjetov na Finsko padel svojemu narodu v hrbet ter sestavil neko komunistično vladno, katero je ves finski narod odklonil s prezir in gnusom.

Ko govorimo o sodobnih izdajalcih, moramo pokazati na njihovo, sedaj več ali manj med vsemi narodi nahajajoče se koticke in gnezdišče: na komunistično stranko. Komunistu ni domovina lasten narod in rodna zemlja, marveč kominterna (komunistična internacionalna, mednarodna zveza). Najvišji in zadnji cilj, ki za njim stremi komunist, ni svoboda in prospeh lastnega naroda, marveč zmaga mednarodnega komunizma. Duhovnih in moralnih vrednot komunist ne pozna. Bog, vera, poštenost, narod, domovina: to so pojmi, ki se jim komunist cinično smeji in za katere kaže le toliko zanimanja, da jih tepta v blato. Francija je s svojimi komunisti, ki so se v okviru ljudske fronte vzgojili in zredili kot gad na ljudskih prsah, imela prav žalostne skušnje. Morala je proti njim začeti

borbo kot proti ljudski kugi, katere še do zdaj niso mogli iztrebiti. Prav bridke skušnje so doživele s svojimi komunisti tudi Belgija, Nizozemska, Finska in skandinavske države.

Naj bi Jugoslaviji bile takšne skušnje prihranjene! V to svrhu moramo biti oprezni in odločni v borbi zoper to nevarno mednarodno kugo, ki zastruplja narodne vrste ter vzgaja zlasti med mladino rdeče janičarje. Turški janičarji so se zavzemali in žrtvovali za zmago muslimanskega polmeseca, rdeči janičarji pa stremijo in se borijo za zmago sovjetske zvezde. Ne slovenska ne jugoslovanska trobojnica nima zanje nobene vrednosti, njim je svetinja rdeče komunistično bandero, srp in kladivo. Ljubljanska katoliška visokošolska mladina je v ostri borbi zoper komunizem na slovenskih in jugoslovanskih tleh. Ta borba je upravičena in potrebna za vse ljudske sloje. Le takšno ljudstvo, ki odločno odklanja izdajalsko prišepetavanje komunistov in pobija njihovo rovarsko in kovarsko delo, je zdravo in krepko ljudstvo, le takšna država je močna in sposobna, da obrani svojo svobodo in neodvisnost proti vsakomur!

SLEHERNI SLOVENEK SE MORA ŽIVO ZAVEDATI, DA MOREMO LE V MOČNI JUGOSLAVIJI OHRANITI NARODNO IN VERSKO SVOBODO, SLOVENSKO OMIKO, PESMI IN UMETNOST.

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.)

Kraner Dominik:

Zadružna vzgoja in naš kmet

Zadružna vzgoja

Zadružna vzgoja potom šol

Mnogo je k razvoju zadružništva pripomogla Zadružna šola v Ljubljani, katero v zadnjem času obiskujejo po večini absolventje kmetijskih šol. Leta 1938. je ta šola dobila še drugi letnik, s čimer se je izpopolnila tako, da zamore učencem nuditi več praktičnega znanja. Naravno je, da se zadružništvo zavzema tudi za to, da bi se zanesel pouk o zadružništvu še v osnovne in v srednje šole, najbolj pa v učiteljska. Predvsem stremijo zadružni voditelji za tem, da bi se še v trgovskih šolah, kjer se danes vzgaja mladina v duhu, ki je zadružništvu precej nasproten, preusmeril pouk v prid zadružništvu. Namen, ki se pri tem zasleduje, je, da se iz kmečkega fanta ne napravi samo dober gospodar, temveč in predvsem, da ga sposobi za dobrega zadružnega delavca, kajti člani in voditelji zadrug ne zmorejo vsega. Res je, da je že danes tudi mnogo kmečkih ljudi brez posebne šolske izobrazbe, kateri so nadarjeni in dovolj zmogni, da bi mogli mnogo koristiti zadružništvu in s tem kmečkemu stanu. Toda vsak izmed njih se brani, da bi kaj storil, kaj žrtvoval za splošnost. Vsak skrbi za to, da se sam prerine na čim ugodnejše mesto, za druge mu ni mar. Povsod sicer to ne drži, toda mnogo je krajev, kjer se najbolj boje absolventov kmetijskih in zadružnih šol, ki so najbolj zmogni zanesiti zadružništvo v praktično življenje kmeta.

Zadružna vzgoja izven šole

Če hočemo pobliže pregledati snov zadružne vzgoje izven šole, moramo stvar razdeliti na dva dela ali dva odstavka, ki sta:

1. Vzgoja voditeljev

Z besedo voditelj je označeno vse, kar more s svojim položajem neposredno vplivati na prospeh zadrug. Voditelji se dele v odbornike in nastavljenice zadrug. Eden izmed najvažnejših pogojev, da se zadruga uspešno razvija, je brez dvoma pravilna izbira oseb, ki vodijo zadrugo. Zadružni delavci, člani uprave in nadzorstva, morajo biti možje idealnega mišljenja, ljudje požrtvovalnosti in dobri poznavalci gospodarskih prilik v kraju. Moje mnenje je, da se naj postavijo za zadružne voditelje osebe različne starosti, pa tudi mali in večji posestniki, ker na ta način pride do več razgovorov in različnih nasvetov.

2. Vzgoja množic

Da bodo zadrug služile namenu, za katerega se zdaj v tako veliki meri ustanavljajo, se morajo v prvi vrsti zanimati in zasledovati delo in gospodarstvo v zadrugi člani sami. Za zadružno življenje in zadružno skupnost v današnjem času morajo namreč biti ljudje zreli. Kjer živijo, delajo in mislijo iz dneva v dan, ne da bi si ustvarili jasne gospodarske načrte za bodočnost, tam se zadruga ne more ustanoviti, pa tudi obstoječa bo kmalu prenehala delovati, kajti v takih ljudeh ni zavesti ter prepričanja, da je napredek kmetijstva brez pomoči in sodelovanja zadrug nemogoč. Prav tako tudi ni dober zadrugar tisti, ki v presoji (kritiki) zadružnega dela ni dobrohoten, stvaren in previden, temveč obeša vsako malenkost takoj na veliki zvon. Vnet zadrugar bo v vednem stiku z razvojem zadrug ter bo proti vsem zadružnim pomanjkljivostim, ki se posebno ob pričetku tu in tam pojavijo, dobrohoten in stvaren. Koliko je treba požrtvovalnosti pri zadrugi,

to dobro vedo starejši zadrugarji. Zato naj kritika, ki jemlje veselje do dela onim, ki se postavljajo v vrsto zadružnih delavcev, preneha. Imeti moramo pred očmi, da znaajo priti še hujši časi, v katerih si bo moči pomagati le potom zadrug, za kar se je pa treba pripravljati z zadružno vzgojo.

Zadružništvo v praksi

Radi slabih gospodarskih razmer v kmetijstvu trpi vsa država. Težave, ki jih ima kmet pri prodaji svojih pridelkov, so vzrok, da vedno išče pota, kako bi si pomagal. V zadrugah je našel uspešno sredstvo, ki ga skuša uporabljati zlasti v zadnjem času z zadružnim vnovčevanjem svojih pridelkov.

S tem je prišlo zadružništvo tudi na polje živinskega vnovčevanja. Za slovenskega kmeta je živina eden izmed glavnih virov njegovih dohodkov. Od dobre prodaje živine je odvisno vse njegovo gospodarstvo. Za to pa potrebujemo predvsem močne zadružne organizacije, katere pa mora kmet poznati ne samo v slabih časih, ampak tudi v dobrih.

Dejstvo je, da vlada blagostanje kmetov v tistih krajih, kjer so močne zadružne organizacije. Vidimo, da kjer so kmetje dobri zadrugarji, imajo urejene hleve, lepo živino, pravilno oskrbovano polje. To so dejstva, ki jih ne more utajiti še tako zakrknjen nasprotnik zadružništva. V prvi vrsti so pa poklicani kmetje sami, da delajo na izboljšanju vnovčevanja. Samopomoč je bila še vedno najzanesljivejše sredstvo. Zadrug za vnovčevanje kmetijskih pridelkov naj bi bile tiste, ki bi prevzele trgovino — v kolikor se pač da — v svoje roke. S tem bi bilo doseženo, da bi potom zadrug postal kmet sam svoj trgovec, kar bi pomenilo zanj dvojno korist.

Na eni strani bi imel za svoje pridelke stalnega odjemalca, na drugi strani pa bi se iz gospodarstva izločila cela vrsta posredovalcev in bi kmetu ostal od končne cene večji del kakor pa sedaj.

Od vodstva zahteva kmetijska zadruga mnogo več kakor kaka kreditna, in to ne samo trgovskih spretnosti, ampak tudi požrtvovalnosti in vztrajnosti. Seveda je potrebno, da je vodstvo zadruga v dobrih in zaupanja vrednih rokah. Našim združnikom v mnogih primerih manjka zavest, da je pri združnem delu potrebna tudi kaka žrtev. Ni pa nobena žrtev doprinešena zaman, ampak omogoča, da bo delo zadrug v bodočnosti tem uspešnejše. Kakor skrbi kmet za svoj vinograd, za svoj gozd, za svojo živino, da dobro uspeva, tako mora skrbeti tudi za svojo zadrugo, kajti zavedati se mora, da koristi, ki jo ima zadruga, je njegova korist. Čim večja bo kme-

tijska zadruga, tem večje koristi mu bo nudila.

Da rešimo slovenskega kmeta ob severni meji, moramo vse storiti, da ustvarimo močno organizacijo kmetijskega združništva, katero združimo v dobro delujoči srednji zadrugi. Kakor smo potom denarnega združništva uničili oduševstvo ter dosegli primerno obrestno mero, tako bo potom dobre kmetijske zadruga mogoče pospešiti vnovčevanje kmetijskih pridelkov, dobiti dobre odjemalce v tujini, osobito pa uravnati cene.

Da osamosvojimo kmečki stan, je potrebno v vsakem večjem kraju ustanoviti eno kmetijsko zadrugo. S tem omogočimo kmetu ceneno nakup in ugodno prodajo. Vse to delo bo pa le tedaj uspešno, ako bo ves kmečki stan in vsi, katerim je za dobrobit kmečkega stanu, vse delo podpiral.

Po Jugoslaviji

Glejmo mirno v bodočnost! Naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič je dal za pravoslavno velikonočno število beograjskega velikega dnevnika »Politika« izjavo, v kateri med drugim pravi: »Izvajajoč dosledno politiko nevtralnosti, je Jugoslavija podvzela istočasno vse potrebne ukrepe opreznosti, ki jih je narekoval današnji položaj. Kar je kr. vlada ukrenila v poslednjih osmih mesecih v gospodarskem, finančnem in vojaškem pogledu, je ojačilo v največji meri položaj naše kraljevine ter nam dovoljuje, da gledamo mirno na bodočnost, naslanjajoč se na današnje popolno, močno moralno edinstvo vsega našega naroda.«

Javno glasovanje pri občinskih volitvah v banovini Hrvatski je dalo povod raznolikim ugibanjem in obsodbam. Ozlovoljeni so zlasti hrvatski in slovenski socialisti, ki so začeli izražati svoje dvome v demokratično stališče Hrvatske seljačke stranke. Na te očitke odgovarjajo glasila te stranke, zlasti »Hrvatski dnevnik«, da pri občinskih volitvah ne gre za politiko, marveč predvsem za dobro občinsko gospodarstvo. Čeprav javne, bodo na Hrvatskem občinske volitve vendar svobodne in vsak bo lahko glasoval, za kogar bo hotel. »Hrvatski dnevnik« hkrati izjavlja, da vlada v tem vprašanju popolno soglasje med Hrvatsko seljačko stranko in Samostojno demokratsko stranko.

Med Jugoslavijo in Rusijo so se začela trgovinska pogajanja. V to svrhu je že prispele v Moskvo naše odposlanstvo, v katerem sta tudi dva Slovenca (industrijalec Av-

senek in tajnik zunanjega ministrstva dr. Zalar). Gre za izmenjavo blaga med našo državo in sovjetsko Rusijo. V našo državo bi se iz Rusije zlasti uvajal bombaž in petrolej ter tudi kamena sol. Je torej strogo gospodarski vidik, ki prevladuje pri pogajanjih med našo in sovjetsko državo, katere doslej Jugoslavija še ni priznala. Ali se bodo iz gospodarskih stikov razvili tudi ožji politični stiki, bo pokazala bodočnost. Vatikanski list »Osservatore Romano« objavlja o tem tole sodbo: »Najnovejše dejstvo je, da sta se zblížali Jugoslavija in Rusija, kar bi moglo privedi do kakšnih razgovorov gospodarskega in najbrž tudi političnega značaja, s čimer pa absolutno ni rečeno, da bi Beograd izpremenil svojo politiko proti boljševizmu kot takemu. Kakor je povedal ministrski predsednik Cvetkovič, se razpravlja o ideji, da bi to zblížanje, ki se je zgodilo s posredovanjem Bolgarije, postalo močno orožje, da se zavaruje nevtralnost balkanskih držav in njihova neodvisnost.«

»Kmetijski list« je glasilo lažnivo-svobodomiselnega razumnštva, odnosno pol- in četrt-razumnštva, ki izrablja kmeta v svoje sebične namene. Da bi si liberalna gospoda ustvarila med kmeti nekak položaj, skuša med njimi razširiti svoje lažnivo svobodomiselnost in naprednjaštvo. Ost je obrnjena proti katoliški Cerkvi, ki je s svojimi zahtevami po dejanskem krščanstvu liberalnim kmetijcem trn v peti. Zato se njihovo srce nagiba k nemški krivi veri, ki si je goljufivo nadela ime starokatolicizma, čeprav je nastala šele

Proti prehladu

lahko vzamete 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenih
»Aspirin«, temveč edino le
»Bayerjev Aspirin«.

Ugl. reg. št. 5 br. 37592 od 22. XII. 1939.

po letu 1870. V svoji zadnji številki izraža »Kmetijski list« svojo simpatijo za nemaško krivo vero s tem, da objavlja za mastnim tiskom, kakor da bi šlo za kakšno velevažno pridobitev za slovenskega kmeta, uradno še nepotrjeno vest o ustanovitvi starokatoliških župnij v Mariboru in Celju. Odpadniki od katolicizma torej uživajo simpatije »Kmetijskega lista«. Ali še sme tak list zahajati med slovenske katoliške kmete?!

170.000 vagonov žita potrebuje naša država letno. Te dni so se vršila v Beogradu posvetovanja med zastopniki izvozne družbe »Prizad« in zastopstvom mlinarske industrije. Zastopstvo mlinov se je zavzemalo za ustvarjanje žitnih zalog, ako hočemo, da Jugoslavija ne bo trpela pomanjkanja. Pri nas so žitne zaloge za lastne potrebe nujne radi nesigurnosti svetovnega položaja. Mlinarji so ob tej priliki dokazali, da potrebuje naše po deželje in mesta na leto dobrih 170.000 vagonov žita.

»Slovenski gospodar« stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za
četrt leta 9 din.

Jajca — jočejo. Zavod za znanstveno in industrijsko raziskovanje v Južni Afriki je napravil odkritje, ki pojasnjuje vrsto doslej spornih vprašanj. Ugotovili so namreč, da se morejo jajca po vseh pravilih »jokati«, to je, da izločujejo enako kot človeško oko v svojo zaščito in za uničevanje nevarnih bacilov neko sestavino, ki razkrajja nezaželjene organizme. To snov nahajamo v skoraj isti sestavi v človeških solzah, dobiti jo je pa v beljaku. Po mnenju južnoafriških učenjakov je ta snov tudi vzrok, da se jajca lahko dolgo konservirajo.

Jugoslovan izdelal očala za papeža. Ko je lansko leto jugoslovanski poslanik pri Vatikanu, g. dr. N. Mirošević-Sorgo predstavil papežu Pi-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

17

V osemnajstem letu starosti je pobegnil od doma in prišel v Moskvo. Boljševiški voditelji so ga bili veseli, ker so se takoj prepričali, da je izredno nadarjen. Dasi je bil razmeroma zelo mlad, so mu poverjali težke, nevarne naloge, a on je vedno uspel. Z odločnostjo, včasih tudi grobstvo, si je drugo za drugo prisvojil vse stopnje v visoki boljševiški upravi.

Na poti do cilja ga ni mogla ustaviti nobena sila. Sredstev ni izbiral. Posluševal se je zvičajnosti in sile. Često je gazil v krvi. Hladnokrvno je šel preko trupel ljudi, ki jih je postrelil, ker so mu bili napoti.

Krščanstvo je popolnoma zadušil v sebi. Ker je nasprotovalec boljševiškim nazorom, ga je zasovražil in na vse načine zatiral. V Odesi je uredil brezbožniški muzej. V velikih dvorinah neke državne zgradbe je zbral vse, kar se tiče krščanske vere: verskih resnic, duhovnikov, svetnikov. V ta muzej so vodili šolske otroke iz Odese in okolice, da bi jim vcepili čimvečjo mržnjo do krščanstva...

Nenadoma se je oglašil zvonec v telefonskem aparatu. Klavs je naglo dvignil slušalko.

»Tu ljudski komisar Jaske,« se je slišalo.

»Ti si, Nikitin?«

»Da, tovariš! Telefoniram ti, ker se v Balti odigrava resne stvari.«

»V Balti?«

Pri tem imenu je Klavs prebledel. V njegovi domišljiji se je prikazala slika Balte z nizkimi, belimi hišami, obdanimi z vrtovi in obširnimi žitnimi polji. Taka je bila Balta ob njegovem odhodu. Skozi vrtke veje vrb je gledal divje valove Dnjestra. Videl je resni očetov obraz, mehki obraz matere in visoko, vitko Fedorjevo postavo. Pa kaj ga vse to briga?! On nima nič skupnega s svojo družino in domačo vasjo. Kot pravi boljševik je zatajil svojo družino. Pripada samo sovjetski Rusiji; ta je zanj vse. Smatral se je za popolnoma izkoreninjenega, toda v resnici je bil dosti manj iztrgan iz doma, kakor je sam mislil. To je bila prevara, podobna mnogim drugim, ki jih je bilo polno boljševiško življenje.

»No, kaj se je zgodilo?« je vprašal na videz malomarno.

»Pred nekaj trenutki so mi javili, da so se kmetje v Balti uprli.«

»To je nemogoče!« je nekoliko razburjeno odgovoril Klavs. »Poročilo je najbrž pretirano.«

krat pritožujejo na višja upravna oblastva, češ da ne dobe podpore. Pri tem imajo sitnosti oblastva z občinami vred, prizadeti so pa tudi reveži. Radi tega prosimo občine, naj v takih primerih napram revnim občanom, čeprav v občini nimajo domovinske pravice, toda so pomoči res potrebni, postopajo po § 22. zakona o občinah, ki v takih primerih predvideva najnujnejšo podporo. Na ta način ne bo v tem pogledu nepotrebnih pritožb na višja upravna oblastva.

Občni zbor Društva za varstvo deklet. V Mariboru je na delu Društvo za varstvo deklet. Namen društva je, da skrbi po možnosti za revna dekleta, ki pridejo v mesto, da bi si poiskala službo. Društvo ima svoj dom na Slomškovem trgu in ga oskrbuje z veliko požrtvovalnostjo s. Matilda Mohorko. Letošnji občni zbor je pokazal, da je nudila ta potrebna socialna ustanova revnim dekletom v 200 primerih brezplačno prehrano in stanovanje. Ostale so plačale le nizko oskrbnino. Skupno je bilo 2949 nočnin, 2873 zajtrkov, 5872 kosil in 2778 večerij. Stalno so v oskrbi štiri dekleta proti malemu plačilu. Ena iz mnogostevilne družine je v brezplačni oskrbi ter obiskuje šolo. Eni se je dalo brezobrestno posojilo za sprejem v enoletni gospodinjski tečaj, drugi je bil plačan dvomesečni kuharski tečaj. V društveni dvorani je bilo 108 raznih sestankov deklet s predavanji. Društvo poklanja razni dobrotniki podporo in največ prispevati k vzdrževanju banska uprava in mariborska mestna občina.

Stari kovanci po 1 din so že izgubili lastnost plačilnega sredstva in jih zamenjujejo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, ko izgube svojo vrednost. — **Stari srebrniki po 50 din** tudi ne veljajo več in jih zamenjajo Narodna banka, poštni in davčni uradi samo še do 16. avgusta, nakar izgube vrednost kot denar (kovinska vrednost pa je mnogo manjša). — **Stari srebrniki po 20 din** so tudi že izgubili veljavo. Narodna banka ter poštni in davčni uradi pa jih zamenjajo še do 1. septembra. — **Stari kovanci po 2 din in po 50 par** pa ostanejo v prometu kot zakonito plačilno sredstvo do 16. avgusta in se bodo dali zamenjati do 16. februarja 1941.

Tudi smrt ju je hitro združila. Redek primer smrti zakoncev se je zgodil v Krčevini

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Roš Ure za birmo
najceneje pri 626
Bureš Franjo
urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

pri Ptuj. Ob sedmih zjutraj je umrla 68 letna Marija Klinger, dve uri pozneje pa njen 74 letni mož. Oba sta bila dalje časa bolana, vendar je bil starček še toliko pri moči, da je stregel svoji družici. Zakonca Klinger sta bila skupno pokopana na pokopališču v Rogoznici.

Požari

V Pekrah pri Mariboru je zgorela hiša upokojenega orožniškega narednika Ivana Švarca.

V Račah je zgorela posestniku Alojzu Ekartu 25.000 din vredna domačija, posestniku štefanu Baumanu istotam pa kozolec v vrednosti 30.000 dinarjev. V obeh primerih je zavarovalnica le neznatna.

Radi slabega dimnika je uničil ogenj ostrešje na hiši Hugona Golavškega v Framu, ki ima škodo 35.000 din.

V noči na 25. april se je iznenada pojavil ogenj v Hotinji vasi v župniji Slivnica pri Mariboru v gospodarskem posloplju Antona Bračko. Močan veter je raznesel goreče iskre na vse strani. Hitro so bila v plamenih sosedna gospodarska poslopja, hlevi in senik posestnikov Alojza Lušeca, Janeza Fingušta in Ane Lajdgeb. Na kraju velike nesreče so se zbrale tri gasilske čete, ki so z največjo požrtvovalnostjo ogenj zajezile ter obvarovale vas pred še večjo škodo, kakor znaša pri naštetih pogorelih, ki so oškodovani za 300.000 dinarjev. — Tudi reševanje živine je bilo zelo naporno. Domačini so mnenja, da je bil ta požar, ki je vpepelil štirim posestnikom gospodarske zgradbe, podtaknjen.

V Dobrni pri Ptuj je izbruhnil ogenj na vinogradniškem posestvu Jožefa Koletnika in mu je uničil 20.000 din vredno viničarijo, ki je bila zavarovana le za 3000 din.

V Podvincih pri Ptuj je začelo goreti v gospodarskem posloplju posestnika Franca Čučka. Zgorela so mu vsa gospodarska poslopja. Čuček je oškodovan za 40.000 din. Požarni udarec je za Čučka tem hujši, ker je že trikrat pogorel v kratkih presledkih in si je postavil po zadnjem požaru lepo gospodarsko poslopje, ki je sedaj vpepeljeno.

V Ivanjkovcih pri Ormožu je povzročil gozdni požar precej škode posestniku Josipu Janžeku in posestniku Andreju Korparju iz Osluševcev pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji.

V Sp. Gašteraju v občini Sv. Jurij v Slov. goricah je radi močnega vetra ogenj z vso naglico zajel tri poslopja posestnika Ivana Škrgeta. Zgorela so vsa tri poslopja in v bližini zloženi stavbni les. Razen živine ni bilo mogoče rešiti ničesar.

Škode je nekaj tisoč dinarjev, zavarovalnice pa sploh ni.

V noči se je pojavil nenadoma požar pri posestniku Jožefu Šublju v Savljah pri Ljubljani. Gospodar Jože in njegov brat Nace sta se zbudila še toliko pravočasno, da sta rešila živino in nekaj voz, vse drugo pa je zgorelo s poslopji vred. Precejšnja škoda je krita z zavarovalnico.

Velika vloma. V Mariboru v Maistrovi ulici 6 je bil izvršen vlom v stanovanje neke stranke. Storilci so stikali za denarjem, a jim je padlo v roke le 140 din. Pač pa so ukradli raznih dragocenosti za 15.000 din. Mariborski policiji je uspelo, da je ta vlom razsvetlila in so bili pokradeni dragoceni predmeti vrnjeni lastniku. — V Ljubljani je bilo ukradene iz izloženega okna trgovine L. Rot v prehodu nebotečnika kožuhovalne za 18.000 din.

Nenajeti drvarji. Mariborskemu trgovcu Vidu Murku so v njegovem gozdu v Rošpohu v mariborski okolici posekali neznanci 60 dreves v vrednosti 3500 din.

Nevaren vlomilec in tat pod ključem. Orožniki pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so prijeli zloglasnega vlomilca in tata Valentina Prestopnika iz Brezovice pri Ljubljani. Omenjeni je bil že 15 krat predkaznovan in ga je tokrat zasledovala oblast radi tatvine. Prestopnik je pribežal s Kranjske v Slovenske gorice, kjer je padel pravici v roke.

S kolom mu razbil lobanjo. S prebito lobanjo je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 17 letni posestniški sin Maks Frim z Zbelovske gore pri Hočah. Frima je udaril neznanec s kolom po glavi in ga hudo poškodoval.

Po nepredvidnosti povzročil veliko požarno nesrečo. Naš list je poročal, kako je oškodoval razsežen gozdni požar v Cigoncah pri Slov. Bistrici grofa Attemsa za 300.000 din. Orožniki so zadnje dni pojasnili, kdo in na kak način je zakrivil nesrečo. Franc Satler, 31 letni izdelovalec brezovih metel iz Slov. Bistrice, je priznal, da je zakrivil požar radi nepredvidnosti. V graščinskem gozdu je sekal brezove šibe za metle. Pri tem opravilu je kadil in je nehote odvrigel ogorek v suho travo, ki se je koj vnela in povrh je še vlekel močan veter in že je bil gozd v objemu plamenov. Satler je skušal koj ob izbruhu nesreče, da bi ogenj pogasil, kar pa mu ni uspelo in je moral pobegniti iz gorečega gozda.

Strašna družinska žalogra v Soboti. Te dni se je odigrala v kraju Odoš pri Soboti družinska žalogra, kakršne ne pomnijo v tistem kraju najstarejši ljudje. V hiši 60 letnega posestnika Josipa Šenkfeld je prišlo pod večer do prepira radi nameravane ženitve starejšega sina. Stari je bil

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v poklju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

razne zdravilne sile. V prvi vrsti uporabljajo fižol za mehčajoče obkladke, tudi zoper nečisto kožo in izpuščaje se fižol z uspehom uporablja. V ta namen omehčajo beli fižol v dobrem jesihu, dokler se mu zunanja koža ne spusti. Jetera posušimo in zdrobimo. To fižolovo moko pomešamo z mandljevim zdrobom in nekaj vode, s to maso namažemo obolelo mesto na koži. Po kakšnih desetih minutah maso snamemo in kožo odrgnemo s platneno cunjco.

Ali naj rane izpiramo? Laiki delajo pri obravnavi ran marsikakšne napake. — Tako vlada splošno razširjeno mnenje, da je treba vsako rano izprati. To pa ni prav. — Rane bi se ne smeli niti dotakniti, niti bi je ne smeli izmiziti. —

njegov brat edini človek v Ukrajini, ki si je drznil dvigniti se proti sovjetski premoči. Pred seboj je imel pravega nasprotnika. Gotovo ga bo premagal.

Klavns ni verjel, da bi se upor razširil po vsej deželi, ker je sklenil, da bo hitro delal, tako da Moskva istočasno izve i za upor i za zatetje upora.

Rišin je imel desetletno boljševisko šolo za seboj. V preteklih letih je moral zadržati nešteto večjih in manjših uporov. Poklati je dal tisoče ljudi, zažgati stotine vasi. Vse to je storil hladnokrvno. V vsakem uporniku je videl sovražnika tistega boljševisma, ki je obljubljal ljudstvu raj na zemlji. On je bil pravi boljševisk in tako je verjel, da se boljševisem v resnici bori samo za to, da bi osrečil človeško družbo.

Deset let je Rišin ubijal v sebi misel na dom in rojstvo vas. Deset let si je dopovedoval, da med Rišinom in Andrejevimi ni nobene skupnosti in da rojstna vas zanj ne pomeni več ko druge vasi. Prepričan je bil, da je popolnoma ubil vse spomine na mlada leta in je bil ponosen na to.

In sedaj? V Balti je nastal upor. Za ukrotitev upornikov bo moral poslati en bataljon topništva in dva eskadrona konjenikov. Ob drugih prilikah je moral poslati dvakrat, štirikrat, desetkrat toliko vojakov in zatreti neprimerno večje upore. Nikdar se ni pomišljal.

In sedaj? Nemir v srcu. Zakaj? Ker je upor nastal

v Balti in začel ga je njegov brat. Boljševistični nauk mu je sicer dopovedoval, da dober boljševisk ne sme biti navezan na družino, sorodnike, domačo vas, a sedaj, ko se je nudila prilika, da bi v resnici zatajil svojo domačijo, je začel čutiti, da kri ni voda. Uvideval je, da ga še tisoč skrivnih vezi družji z domom.

V komisarjevi duši se je začel boj med Klavsom Rišinom in Klavsom Andrejevim. Prvemu so se pridružili vsi lepi spomini na mlada leta, spomin na očeta, mater, brata, Natašo — drugemu pa visoka služba, neomejena oblast, misel na svetovno boljševisko revolucijo... Sebičnost je zmaga in Rišin je premagal Andrejeva.

Klavns je skočil k telefonu in naročil poveljniku garnizije, naj takoj pripravi bataljon topničarjev in dva eskadrona konjenikov za Balto...

11.

»Ali ste se odločili?« je vprašal Fedor.

»Da, odločili smo se!«

»Saj tudi ne moremo odnehati!« je pripomnil eden izmed množice.

»Mihael ima prav!« so drugi pritrdili. »Ne moremo odnehati. Delavčevo in šubinovo truplo pričata zoper nas in kazni ne bomo ušli.«

Ta razgovor se je vršil v veliki sobi Alekseja Andrejeva. Okrog Fedorja je bilo zbranih kakih petnajst mož.

ves iz sebe, ker je hotel sin poročiti dekleta, ki mu ni bilo po volji. V prepiru je zgrabil vinjeni gospodar kuhinjski nož in je zabodel sina smrtno v srce. Drugega sina, ki se je vmešal v prepir, je oče huje obklat, nakar je še sebi končal življenje z nožem. Radi nezasišanih krvavih dejanj so razburjeni ljudje daleč naokoli.

Veilka tatvina starega železa in pobeg tata. V tekstilni tovarni Mautner v St. Pavlu pri Preboldu je bilo pokradenega v zadnjem času starega železja za 10.000 din. Tat je prodal pokradeno blago v Celje in je pobegnil. Gre za 38 letnega V. K. iz Leobna, ki je že prej pripovedoval, da jo bo popihal preko meje v Nemčijo.

Obležal mrtev radi zadetka s kamnom v sence. V Oplotnici v župniji Čadram so popivali fantje, ki so se pa na poti proti domu na cesti iz Oplotnice proti Cezlaku stekli. V tepežu je zabodel 17 letni posestnikov sin Franc Obrul iz Koritnega 19 letnega posestnikovega sina Leopolda Rut-

nika s Keblja z nožem v levo nadlaktnico. Obrul in 17 letni sin delaveca Jožef Rožič iz Planine pri Zrečah sta začela bežati, ostali so pa metali za njima kamenje. En kamen, ki ga je vrgel obklati Leopold Rutnik, je zadel Jožefa Rožiča v levo senco s tako silo, da se je zgrudil in umrl. Orožniki so izročili pretepače okrožnemu sodišču v Celju. — Mladina, kam jadraš?!

Zagoneten zločin v Dolnji Lendavi. V Petišovcih pri Dolnji Lendavi se je zgodil v noči na 24. april zločin, kojega žrtev je postal 39 letni učitelj Milan Erkar. Omenjeni je bil namenjen k počitku in si je poprej še navil radio-aparat, da bi poslušal zadnje vesti. Naenkrat je slišal na dvorišču šum. Nagnil se je skozi okno in v tem trenutku ga je zadel strel iz puške. Erkar je zgubil desno oko in je ustreljen še v desno ključnico. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico v Čakovec v resnem stanju. Zločin je zaenkrat še zagonetka.

Če bomo hoteli zavarovati lastno prehrano, nam ne bo preostalo za izvoz Bog znaj kaj.

Lansko leto smo morali uvoziti 10.000 vagonov koruze. Letos so vzele povodnji 200.000 oralov zemlje, ki je bila določena za koruzni pridelek. Radi tega je ogrožena tudi prehrana naših svinj ter živine, dasi se je živinsko stanje precej skrcilo radi izvoza.

Položaj na Madžarskem je enak našemu. V Romuniji je boljši, a je tudi morala ustaviti izvoz žita, da si zavaruje lastno prehrano. Nič bolj povoljni izgledi niso v Nemčiji in na Poljskem.

Po južnih krajih naše države poplave, v severnejših grozi polju suša!

Ni znano, kako je kaj v Rusiji, ki pa ne pride veliko v poštev za prehrano Evrope in posebno ne v vojnem času.

Pri vseh naravnih neprilikah preostane samo še uvoz prehrane iz prekomorskih krajev. Vsa morska pota so pod nadzorstvom zaveznikov. Zavezniški vesilci bosta odločali, kateri državi bo treba prisrskoiti na pomoč s prehrano. Nevtralne države bodo morale skrbno paziti na to, kakšno politiko bodo vodile napram vojskujočim se državam.

Zgoraj navedena dejstva so pasivni Sloveniji resen opomin, da bo treba z letošnjim pridelkom, ki je v božjih rokah, varčno postopati, sicer nam grozi pomanjkanje, kakor smo se z njim borili med svetovno vojno. Kmetje, glejte na to, da bo vsak košček zemlje skrbno obdelan in pridelek shranjen ter ne razmetan ali prodan iz pohlepa po dobrem izkupičku!

Varčevati bo treba s prehrano!

V velikih vojnah ima glavno besedo prehrana. V svetovni vojni je padla odločitev po letih, ko je zmanjkalo kruha, ki je močnejši od orožja. Nismo še pozabili skrajno slabih prehranjevalnih razmer proti koncu svetovne morije, že nam grozi s pomanjkanjem tudi sedanja evropska vojna, dasi je Jugoslavija kot agrarna država strogo nevtralna. Kakor pred 25 leti je tudi ta vojna začela z zaporo ali blokado, katera se vedno oolj zastruje in jo že občutijo na vseh koncih in krajih celo oni, kateri se ne vojskujejo.

Cilj naše države v sedanji vojni je nepristranost, katero hočejo naše odločilne osebnosti obdržati do skrajnosti. Jugoslavija je kot nevojujoča se sila v položaju izvažanja prehrane. Že doseđanji naš izvoz precej občutimo, ker rastejo cene prehrani. Izvozili smo toliko živine, da je manjka. Lanski slabi pridelek krme je silil živinorejce v dobro prodajo živine. Tudi slovenski kmet je prodal v zimi živino v nadi, da bo na spomlad, ko se bo odprla paša, dokupil. Z nakupom za nadaljnjo vzrejo ni nič, ker vozne živine ni, če pa je, pa je predraga za kmetovalca. Saj vidimo na deželi, kako primanjkuje posestnikom vozna živina. Pri spomladnem oranju so si pomagali nekateri na ta način, da je več sosedov skupaj zmoglo par volov ali krepkejših krav, s katerimi so komaj in komaj opravili oranje in druga najpotrebnejša dela.

Kakor glede živine bi znalo postati s časom tudi glede prehrane. Slovenija mora uvažati kruh. Zelo dolga ter huda zima je občutno udarila ozimine. Dasi smo bogata agrarna država, pa nas vznemirjajo zbrani podatki, da moramo biti previdni ter štedljivi, sicer

bomo trpeli pomanjkanje kakor med svetovno vojno.

Svareča slika zgleda takole: Letošnja zima je bila na veliko škodo ozimini po vsej Evropi. Razen tega smo doživeli letos po naših najbolj žitorodnih pokrajinah velike poplave, ki so uničile od ozimim še tisto, kar je preostalo od zime. Radi slabih vremenskih prilik je samo v Jugoslaviji obsejanih 250.000 oralov manj nego v preteklem letu. K temu treba prišteti 100.000 oralov poplavljenih polj. Že to pomeni 50.000 vagonov izgube na žetvi.

Po svetu

Belgijski liberalci so na las podobni svojim bratcem v naši državi. So namreč zastareli in zakrknjeni pristaši celotnega centralizma. Zato so v belgijskem parlamentu glasovali proti ločenima prosvetnima proračunoma za valonski (francoski) in flamski (germanski) del države. Njim lebdí pred očmi enotna prosveta naroda, čeprav sta v Belgiji dva naroda. Po glasovanju so liberalni ministri izstopili iz vlade in s tem izzvali odstop Pierlotove vlade. Belgijski kralj Leopold predloženega odstopa vlade ni sprejel, ampak je poslal predsedniku Pierlotu pismo. V pismu pravi kralj, da v času, ko stražijo belgijski vojaki meje, ni čas za ministrske krize iz notranjepolitičnih razlogov.

To je zmaga — naša vera. Dogodek, ki pod tem naslovom o njem poročamo, je omenil pridigar westminstrske katoliške prestolne cerkve (v Londonu) monsignor Howlett v

svoji pridigi, katero je objavil veliki londonški list »Times«. Dogodek se je zgodil na zborovanju brezbožnikov v Moskvi. Brezbožniška organizacija je priredila veliko ljudsko zborovanje, h kateremu so »povabili« (boljševiški izraz za: prisilili) tudi nekaj pravoslavnihi duhovnikov. Nastopili so učenjaki in profesorji, ki so se v potu svojega obraza in z vso spretnostjo svojega jezika trudili dokazati, da ni Boga. Ljudstvo je molče poslušalo. Nato so pozvali prireditelji enega izmed navzočih duhovnikov, naj pobije navedene dokaze zoper Boga in naj dokaže, da je Bog. Duhovnik stopi mirno na govorniški oder ter glasno vzklikne: »Kristus je vstal!« Ta stari krščanski velikonočni pozdrav je napravil velikanski vtis na navzočo množico. Bilo je, kakor da bi električna iskra padla v srce ljudi. Vera, toliko preganjana od boljševikov in s tolikimi žrtvami in mučeništvu po-

Naslanjali so se na dolge cevi svojih pušk. Rumeni plamen debele voščénke je dajal njihovim obrazom zelo resen izraz.

Nad pokrajino se je razprostirala noč. Vas je bila odeta v svetlo meglo, ki je bila v mesečini prozorna.

Možje so zrlí v Fedorja in pričakovali odločilne besede iz njegovih ust.

Če so bili obrazi mož resni, zaskrbljeni, je bil Fedorjev obraz še bolj. Med včerajšnjim in sedanjim Fedorjem je bila velika razlika.

»Sedaj moramo zažgati križe,« je dejal počasi, »in s tem dati sosednim vasem znak za vstajo.«

»Toda ali je gotovo, da se nam bodo pridružili?« je vprašal eden izmed starejših mož.

»Vsi so obljubili, da bodo storili isto, kar mi. Njihova obljuba je bila tako trdna, da ne moremo dvomiti,« je odgovoril Fedor.

Sedaj se je Aleksej vmešal v razgovor. Resno je spregovoril:

»Možje, še enkrat vse dobro premislite! Stvar je zelo resna. Ne bi bilo prav, da bi v primeru neuspeha odvrčali od sebe odgovornost in s prstom kazali na enega, češ, ta je hote! imeti vstajo. Za vse, kar smo in kar bomo storili, bomo vsi nosili odgovornost. Premislite torej! Če ate na vse pripravljene, bomo začeli, drugače pa ne!«

»Vsi prevzamemo svoj del odgovornosti!« so drug za drugim odgovorili.

»Jaz sem,« je dodal eden izmed njih, »ustrelil Šubina in ni mi žal.«

»Nobenega ni med nami, ki ga ne bi ubil, če ga ne bi bil ti.«

»Da, jaz bi ga prvi!« je dodal mlajši mož. »Toda kaj bomo jutri storili, ko bodo prišli rdeči vojaki?«

»S puškami jih bomo dočakali!« je odgovoril Fedor.

»Velja!« so možje pritrdili. »Fedor, ti si voditelj, ti ukazuj! Toda koliko pušk imamo? Trideset. To bo premalo.«

»Ali si pozabil na to, da imajo tudi po drugih vaseh zakopane puške iz Denjkinovih časov? Sedaj jih bodo izkopali kot mi. Združili se bomo in sestavili dobrovoljsko divizijo, ki bo kljubovala rdečim.«

»Če Bog hoče, nas bo rešil!«

»Da, toda pod pogojem, da si bomo sami pomagali!«

»Nikomur ne bo manjkalo hrabrosti!«

»Ne, nikomur!«

»Ljudje, ki bi mogli obupati, bi bili tisti, ki ne vedo, kaj je vojna, ki se niso borili pod Denjkinovo zastavo,« je odločno rekel Fedor.

»Ali si slišal eno edino besedo strahu zaradi tega, kar smo doslej storili?«

Najbolje je, da jo pustimo nekaj časa krvaveti, ker se s tem sama izmije. Na rano položimo nato razkuženo obvezo ali obliž, v ostalem pa prepustimo obravnavo zlasti večjih ran zdravniku.

Štirideset let v bolnišnici. V kodanjski splošni bolnišnici na Danskem je neka bolnica nedavno »slavila« nenavadno obletnico, namreč 40 letnico, od kar leži neprestano v tej bolnišnici. Pacientko je v starosti 2 let nenadno zadel mrtvoud, ki ga zdravniki na noben način niso mogli odpraviti. Tako so jo spravili 1900. leta v bolnišnico, ki je ni več zapustila. Že davno se je sprijaznila s tem življenjem in si niti ne želi, da bi kdaj živela zunaj belih sten svoje bolniške sobe.

(Dalje sledi)

trjena, je vzplamtela z vso močjo. Ljudje so se dvignili ter odgovorili z drugim delom krščanskega pozdrava: »V resnici je vstal!« Množica se je nato razlila po ulicah Moskve

ter radostno vzklikala zmagoslavno izpoved vere: »Kristus je vstal!« in od vseh strani je prihajal potrjujoči odgovor: »V resnici je vstal!«

Kratke tedenske novice

Jugoslovanski oddelek na madžarskem velesejmu v Budimpešti je bil slovesno otvorjen dne 25. aprila. Slovesnosti je prisostvoval madžarski regent Horthy, člani madžarske vlade z grofom Telekyjem na čelu ter jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres. Zgoraj omenjenega dne je sprejel regent Horthy našega ministra v avdicenico in mu je izročil najvišje madžarsko odlikovanje.

Dva dni je trajalo v minulem tednu v Parizu osmo in doslej najvažnejše zasedanje zavezniškega vrhovnega vojnega sveta, katerega so se udeležili prvič poljski in norveški zastopniki.

V francoskih vladnih krogih prevladuje mnenje, da bo izvedla Nemčija v kratkem oborožen napad proti švedski, ker je odbila ta vse nemške zahteve, da bi dovolila pošiljati čez svoje ozemlje odrezani nemški vojski na Norveškem ojačenja.

Bivši angleški mornariški minister Duff Cooper je rekel na slavnostni pojedini družbe sv. Jurija v Londonu 24. aprila: »Vojna z vsemi posttrankimi dogodki je pokazala, da je treba smatrati kot sovražnika celokupni nemški narod. Ta narod je bil tisti, ki je sam prostovoljno postavil sebi Hitlerja na čelo in on je tudi po 25 letih spravil svet v novo vojno.«

Angleškemu parlamentu predloženi in sprejeti državni proračun znaša 533 milijard dinarjev in je doslej v zgodovini največji, ki je bil predložen s strani kake vlade kakemu parlamentu.

Pogoj Anglije za trgovino s sovjetsko Rusijo je jamstvo, da Rusija ne bo zvišala svojega izvoza v Nemčijo.

Norveška Narodna banka je spravila svoje zlatno varno. Norveška vlada je sklenila, da smatra tudi angleški in francoski denar za zakonito plačilno sredstvo, enako kot norveška krona.

V od Nemecev zasedenem ozemlju na Norveškem je postavljen državni komisar, ki je podrejen neposredno kanclerju Hitlerju. Dekret o ustanovitvi komisariata ugotavlja, da je Nemčija v vojnem stanju z Norveško.

Po italijanskih vesteh je norveški kralj Haakon na severnem Norveškem, prestolonaslednik pa v nekem mestecu blizu švedske meje.

Po svetovni vojni je pošiljala Norveška v letih najhujše stiske za stradajočo Nemčijo hrano. Norvežani so sprejemali nemške žene in otroke na počitnice in okrevanje.

Norveški kralj Haakon je zatrdil da ne bo sprejela Norveška nobenih pogojev za mir, dokler bo le en nemški vojak na norveških tleh.

Angleško veleposlaništvo v Washingtonu je objavilo uradno izjavo, da bodo storile angleške oblasti vse, da olajšajo posledice pomorske zapore za Zedinjene države.

Ameriško vojaško poveljstvo je izdalo izjavo, da lahko odpredmi pristanišče v Njujorku za primer mobilizacije dva milijona vojakov. To izjavo smatrajo kot tih opomin Amerike, ki bi takoj priskočile na pomoč zaveznikom v potrebi.

Letos poteka 150 let, odkar je umrl Amerikaneec Benjamin Franklin, iznajditelj strelovođa, ki je bil po prvotnem poklicu tiskar.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

V štiriindvajseti pomladi legla v grob. Od Device Marije v Puščavi smo prejeli: V petek, dne 27. aprila, smo na puščavskem pokopališču položili v prerani grob Jožico Lamprehtovo, p. d. Trnješko na Kumenju. V štiriindvajseti pomladi ji je neizprosna jetika uničila mlado življenje. Iskala je dvakrat zdravja na Golniku na Gorenjskem, toda zaman. Vdano je prenašala vse trpljenje grozne bolezni, čeprav je vedela, da ne bo več ozdravela. Na zadnji poti so jo spremljale njene tovarišice. — Jožica, Tvoj prerani grob pokriva prvo pomladansko cvetje, ki so Ti ga prinesli kot zadnji pozdrav Tvoji sorodniki in znanci. Ugasnile so za vedno Tvoje, vedno se smehljajoče oči. Tvoja duša pa je pohitela k Njemu, h kateremu si tako želela v dolgih mesecih bolezni, kjer boš pri Kraljici majnika praznovala letošnji maj. Spavaj sladko, srečna duša! Tvoje domače pa naj tolaži Bog!

Dobra posestnica in naša dolgoletna naročnica umrla. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je bila ob veliki udeležbi pokopana 73 letna posestnica železnikar Alojzija. V svojem zglednem življenju je vzgojila pet že preskrbljenih otrok. V njeno hišo že zahaja »Slov. gospodar« dolga leta. Na sedmimi so zbrali pogrebci 100 din za novo bogoslovje. Blagi rajni svetila večna luč — preostalih naše sožalje.

Bog je poklical k sebi blago učiteljico. Iz Jarenine v Slov. goricah poročajo: Po dolgoletnem hiranju se je preselila v nebeško družbo učiteljica gospa Franja Čonč. Ves čas svoje učiteljske službe je poučevala v Jarenini nižji šolski razred, takrat še 60—80 učencev, saj je učiteljica-mati najboljša voditeljica posebno prvega razreda, ker je že od doma vajena spoznavati čutnost otroka, ga pravilno voditi in potpeti z njim. Pa je ta odlična učiteljica po 28 letih učiteljske službe zdravstveno oslabela, morala pred zdravniško komisijo in v bolezenski pokoj. Svoje zdravje, svoje moči je žrtvovala vzgoji in pouku šolske mladine in svojih otrok. Slednji čas tudi ni mogla več govoriti, samo besedo »Marija« je še po daljših presledkih izgovarjala in nato — spravljena z Bogom — mirno v Gospodu zaspala. Ljubi Bog ji daj večni mir in pokoj!

Dober sosed umrl v visoki starosti. Iz Starešincev poročajo: Zapustil nas je dober sosed Fekonja Janez, posestnik v Stavenskem v rhu. Dočakal je lepo starost 84 let. Rajni je bil po materi brat g. kanonika J. Kaučiča. Bil je pravi katoliški značaj, skrben gospodar, dober mož svoje žene in blag oče svojim že preskrbljenim otrokom. Pretrpeti je moral vse mogoče človeške preizkušnje, katere je vsakokrat, vdan v božjo voljo, prenašal, zato je bila tudi

mirna in srečna njegova smrt. Dne 17. aprila je množica ljudstva spremljala rajnikove telesne ostanke na šentpetersko pokopališče. Tam smo ga položili zraven njegove žene, kjer naj oba mirno počivata do vselega vstajenja. V spominu hočemo ohraniti njegovo zgledno življenje! Žalujoci rodbini naše sožalje!

Velika dobrotnica revežev umrla pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Letošnja silno huda zima je tudi pri nas povzročila marsikatero prezgodnjo smrt, četudi priletnih, pa bi še bili gotovo kako leto ostali pri nas. Ločiti se je morala dobra stara mati Terezija Žmavc od svojih dragih. Bila je teta g. župnika Jurija Žmavca, tukajšnjega rojaka in župnika na Remšniku. Vse njeno dolgo življenje — dočakala je 82 let — jo je dičila prelepa, a dandanes že bolj redka čednost, da je bila velika dobrotnica revežev. Vsakega je prav rada obdarovala, kolikor je mogla. Zato je bilo med sicer številnimi udeleženci pogreba mnogo tistih, ki so jo prišli spremljati na zadnji poti kot svojo nekdanjo veliko dobrotnico. V imenu vseh revežev in siromakov, ki so bili kdaj deležni darov iz njene predbore roke, kliče mo dobri mamič! v slovo: Ljuba naša mamica! Bog Vam stotero povrni vse mile darove, s katerimi ste lajšali in slajšali našo bedo! Bog z Vami!

Nenađna smrt ugledne in priljubljene trgovke. Prejšnji teden se je po Beltincih in okolici z bliskovito naglico raznesla vest, da je v marioski porodnišnici kmalu po hudi operaciji umrla gospa Minka Osterc, žena uglednega trgovca. Pokojnica je bila blagega srca, zato je njena smrt potrla ne samo domače, temveč mnogo ljudi, posebno študirajočo mladino, katerim je vedno in povsod rada pomagala z besedo in dejanjem. Njenega pogreba se je 17. aprila udeležilo mnogo ljudi, ki so jo s solzami v očeh spremljali v prerani grob beltinskega pokopališča. Naj počiva v miru, a užaloščenim preostanim naše sožalje!

Potomec grofov Banfyjev, ki so zgradili turniško cerkev, umrl. V visoki starosti 85 let je po kratki in mučni bolezni v Turnišču mirno v Gospodu zaspal posestnik Franc Banfy. Pokojni je bil 40 let nepretrogoma v občinski službi kot poljski čuvaj in obenem zaprisežen cenilec na polju in travnikih povzročene škode. Ves ta čas je bil tudi urejevalec sejmšišča. Ko so prvičkrat urejali kataster za našo občino, je ves čas prisostvoval razmejitveni komisiji in je o vsem vedel povedati marsikako veselo in zanimivo zgodbo. Po pokojnikovi trditvi in ustnem izročilu je bil potomec nekdanjih grofov Banfyjev, ki so zgradili našo staro cerkev. Pokojnik je bil

Vladarji so prepovedovali uporabo premoga. V milijon letih se je pod zemeljsko skorjo napravil iz rastlin premog. Ni pa bil v vseh časih tako cenjen, kakor dandanes. V fevdalni Evropi so imeli premog za kurivo brez vrednosti. Angleški kralj Edvard I. je 1306 celo prepovedal kuriti z njim v Londonu peči, »ker je proti interesu zdravja«. Kraljica Elizabeta je za časa zasedanja parlamenta prav tako prepovedala kuriti s premogom v bližnjih hišah, da bi premogov smrad ne motil plemenitih lordov in njihov gospa. — Tudi francoski kralj Edvard IV. ni bil prijatelj premoga. Tedanji učenjaki so celo dokazovali, kako strupeno gorivo je to. Vse do 19. stoletja je bil premog preziran, ko se je pa začela razvijati

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

Možje pa so govorili le o vsakdanjih rečeh in še besede niso rekli zaradi pridige kaj. Ko je prišel pozneje Blaž, dolgoletni Končnikov hlapec, domov, ga je Tilka poklicala na stran in ga je vprašala, kaj so gospod pridigali in če so v pridigi prišli njenega moža. Stari Blaž je odločno odkimal in rekel, da so gospod pač tako na splošno govorili o pohujšljivih zakotnih plesih in da so se pri tem res na moč vneli; če so pri tem na koga merili, potem bi to moglo biti le, da so imeli v mislih Leše. Leše, vasica pod Homom, so bile namreč na slabem glasu, češ da hodi mladina tja plesat in ponočevat, ker je tam skoro vsako nedeljo in vsak praznik priložnost za to. Da bi bili gospod na Končnika merili, to ni mogoče, je zatrjeval Blaž.

Tudi sicer ni bilo v Šentanelu čuti, da bi bil kdo župnikovo pridigo obračal na Končnika. Šele ko je Jurij sam pred ljudmi pravil, kako je on pridigo razumel, in ko je sam jel brodit, so se našli taki, ki so mu eni iz hudobije, drugi zato, da bi imeli svoje norce, pritrjevali, češ da je jasno in gotovo: župnik ni nikogar drugega imel v mislih kakor prav Jurija Končnika. Nekaj zahrbtničev je njegov ponos še podžgalo, da je bil ves iz

sebe. Tilka ga je zaman opominjala, v torek je šel v mesto in na sodnijo. Tri tedne pozneje je bila razprava in, kakor je bilo pričakovati, je Jurij popolnoma pogorel. Več ko deset prič je bilo povabljenih, vse so pričale za župnika, za Jurija nobena. Juriju tudi advokat Hudnik, ki so ga ljudje imenovali »hudir«, ni mogel pomagati, čeprav je napel vse sile, da bi bil župnika potlačil. Sodnik je tožbo zavrnil in obsodil Končnika na plačilo vseh stroškov.

Ko je župnik tožniku še enkrat rekel, da mu še v sanjah ni prišlo na misel, da bi v pridigi meril na njega, da, niti vedel ni, da so pri Končniku sploh kdaj rajali, je Jurij zabrusil gospodu v obraz, da se laže. Župnik bi ga bil zaradi tega lahko tožil; pa ga ni, le to mu je rekel:

»Gospod Končnik, prevzetnost je že angele in ljudi spravila v pogubo. Napuh in sramota nista daleč vsak sebe.«

Končnik je prebledel, da je bil kakor zid, v notranjosti pa mu je vse vrelo od jeze.

Res, sramota ga je kmalu doletela. Šentanelci so bili že poprej vsi pokonci, da jim gre Jurij in jim dušnega pastirja vlačil pred sodišče; zdaj so mu vsi privoščili, da je pogorel in so se mu zasmehljivo režali v obraz. Po vsej dolini so ga imeli na jeziku. Ponosnega moža je to tako potrla, da je že jel premišljevati, da bi svojo gostilno

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

strog in vesten uslužbenec, zato jo je toliko časa vršil. Naj mu bo lahka zemlja!

V najboljši dobi ga doletela smrt. Po daljši in mučni boleznii je umrl v starosti 34 let daleč poznani Motain Jožef, p. d. Dečarjev Pepi v Smartnem na Pohorju. Pogreb je bil 23. aprila dopoldne. Kako je bil imenovan pri-ljubljen, je dovolj pokazal pogreb, katerega se je udeležilo mnogo njegovih prijateljev, znancev in sorodnikov. Bil je veren fant. Pri grobu se je od njega poslovil z ganljivimi besedami posestnik Repolusk Henrik. Rajnemu ostani ohranjen časten spomin — materi, bratom in sestram pa naše sožalje!

Dobra žena in krščanska mati umrla v visoki starosti. Dne 23. aprila je pri S. v. Križu pri Rogaški Slatini na posledici pljučnice umrla Plevčak Roza, užitkarica iz Ločendola. Stara je bila 80 let. Bila je vedno dobra žena in

krščanska mati. Vedno, tudi ob delavnikih je rada iskala utehe v cerkvi. Zapušča štiri preskrbljene otroke. Legla je v grob ravno na dan 13. obletnice smrti svojega moža, ki je podlegel steklini. Naj počiva v miru!

Svarilo vojaške oblasti pred vohuni

Generalni štab dravske divizijske oblasti svari pred sovražnimi vohuni vse državljane in zabičava posebno rodoljubnim Slovincem v sedanjih resnih ter nevarnih časih, naj bodo pazljivi na špijone ter agente, katerih je povsod dovolj. Višje vojaško opozorilo se glasi:

»Eno izmed glavnih stremljenj sovražne obveščevalne službe je, da z vsemi sredstvi zane- nese zmešnjavo med ljudstvo in omaje za- upanje v državno upravo, in poleg tega še, da zbira podatke o naši vojski in narodni obrambi.

Dolžnost vseh Jugoslovanov — moških in ženskih, majhnih in velikih — je, da vse, kar okrog sebe vidijo ali zvedo in kar bi zani- malo državno obrambo in varnost države, ne- mudoma sporočijo — najbolje osebno — naj- bližji vojaški oblasti. Vsa poročila o gornjem sprejemajo: Generalštab štaba dravske divi-

zijske oblasti v Ljubljani, Metelkova ulica, in komande mesta po vseh garnizijah.

Naprošajo se vsi rodoljubni ljudje te države, naj posvetijo vso pozornost tujim oseb- am, med katerimi so po navadi tuji agenti in vohuni. Večkrat imajo tudi na videz brez- pomembni podatki ogromno važnost. Vedno moramo imeti pred očmi, da je potrebno, da tudi na ta način storimo svojo dolžnost do kralja in domovine. Bodite v tem smislu vestni, ker boste s tem koristili državni skup- nosti in samim sebi.«

JUGOSLAVIJA JE NAM SLOVENCEM BISTVENA PODLAGA NAŠEGA NARODNEGA ŽIVLJENJA.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugosla- vija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt (desno) v razgovoru z ameriškim zun. ministr. Hullom

General Gaisan, vrhovni poveljnik švicarske zvezne vojske, nadzoru- je obmejne straže

General Abe, japonski poslanik v Nankingu pri Japoncem prijazni in od vseh nepriznani kitajski vladi

Otroka z danskega ozemlja Grön- landije, katero bo sedaj verjetno zasedla Kanada

prodal in se kam drugam preselil. Kmalu pa je to misel opustil, ker si je rekel, da bi ljudje menili, češ iz strahu je zbežal.

Dva dni ni z nikomer spregovoril, tudi z ženo ne, čepel je po ves dan pri svoji pisalni mizi in je strmel predse. Šele ko mu je Tilka pripeljala otroka: Tončka, ki je spolnil tri leta, in dveletno Ančko, se je možu obraz razjasnil. Božal je mala dva, ki ju je imel čez vse rad, in ju vzel v naročje. Potem je mignil ženi, naj ju spet vzame s seboj, in se je spet vdal svojim mrkim mislim. Tretji večer pa, ko sta se spravljal z ženo spat, je iznenada spregovoril.

»Ti, haha,« se je po sili zasmel, »jaz mu bom že pokazal, kdo je kateremu kos, temu strahopetcu.«

»Koga pa misliš, Jurij?« ga je žena plaho vprašala.

»Koga neki, če ne tega Kranjca? Strahopetno se je izmazal, gladko je vse utajil. Fej ga bodi!«

Ko mu žena ni na to nič odgovorila, je vzkipeł:

»Ti mi ne verjameš. Rajši verjameš onemu petelinu. Ti z mojimi sovražniki držiš.«

»Še na misel mi ne pride, da bi s kom držala,« se je zdaj tudi žena razvnela. »Mene ne briga, kaj imate vi možki med sabo. Opravite sami svoje prepire!«

»Ali tako? Tebi je vseeno, če tvojega moža po ceklji vlačijo.«

»Sam si si skuhal, kar si si. Mene nisi hotel po- slušati. Kaj ti naj zdaj pomagam?«

»Ni mi treba pomagati. Sam si bom pomagal... Poslušaj, kaj ti pravim! Cerkev v šentanelu je bila in je zame ni več. Ne bom šel več v njo. Svoj živi dan ne pre- stopim več praga v šentanelo cerkev.«

»Za božjo voljo, ne govori vendar takih reči!«

»Jaz ne govorim kar tako. Če kaj rečem, potem to drži.«

»Kam pa boš ob nedeljah potem hodil k maši? Na Bistrico dol je dve uri.«

»Kdo pa pravi, da pojdem na Bistrico? Bistriški fajmošter je tudi Kranjec in si je z našim dober. Ta dva bi imela svoje norce z mano.«

»V Toplo gor pa je še dalje in poti so slabe.«

»He — v Toplo da bi letal? Da bi se mi ljudje sme- jali, ha? Tak norec nisem.«

»Kam pa potem hočeš ob nedeljah k opravi?«

»Če me v cerkvi osirajo, nisem več dolžen v cerkev hoditi. Fajmošter naj ve, da me je iz cerkve pregnal!«

»Pa vendar ne boš Bogu kljuboval, če ti je kaj navzkriž prišlo?«

»Bogu ne kljubujem. Fajmošter ni naš Bog.«

»Ampak zapoved je božja, da moraš nedelje posve- čevati.«

industrija železa, je po- stal poleg nafte nepo- grešljiva surovina naše zemlje.

Najmlajši invalid iz svetovne vojne. Dva in dvaset let po svetovni vojni je praznoval pred dnevi najmlajši invalid te vojne svoj 25. rojstni dan. Po tragičnem naključju je izgubil mladi Madžar Laszlo Robota obe nogi. Takoj po iz- bruhu vojne so morali več madžarskih vasi iz- prazniti. Rusi so pre- stopili meje na Karpatih, ljudje so bežali pred so- vražnim ognjem v zale- dje. Med begunci je bila tudi kmetica Robota s svojim dveletnim sinč- kom. Ko je šla čez ce- sto, je priletela granata in jo ubila. Detetu je iz- strelek odbil obe nogi. Sosedji so vzeli težko ran- njenega dečka s seboj in zdravniki so se potrudili,

Dopisi

Dravska dolina

Sv. Križ nad Dravogradom. Dne 3. maja imamo celodnevno češčenje. Slovesnosti se bodo vršile kot po navadi. Tudi v nedeljo, 5. maja, bo sveto opravilo.

Slovenska Krajina

Sobota. Knjižnica Delavske zbornice bo od dne 1. maja naprej poslovala le ob nedeljah od 9 do 11 dopoldne ter bo od tega časa znašala izposojevalnina 1 din za vsako knjigo. — Delo za spomenik prekmurkim književnikom je zopet stopilo v ospredje ter znašajo dosednji prispevki okrog 10.000 din. Ker bo spomenik v kratkem dogotovljen, bo tudi njegovo odkritje v bližnji bodočnosti.

Beltinci. Kakor vsako leto, se je tudi letos pri nas 24. aprila vršil plemenski sejem Zveze selekcijskih društev za svetlolisasto govedo v Rakičanu. Prignanih je bilo 57 komadov rodovniških bikov in nekaj rodovniških telic. Prodanih je bilo 31 rodovniških bikov, in sicer za rodovniške organizacije 5 bikov z banovinsko podporo za 22.000 din — povprečna cena teh je bila 4400 din —, 11 bikov za občine z banovinsko podporo za ceno 35.400 din, 5 bikov s podporo okrajnih kmetijskih odborov za 12.650 din,

za mesto in okraj Ljubljana 10 bikov brez podpore za 35.800 din. Kmetovalci-živinorejci, ki so člani te organizacije in so svojo živino tako vzgajali, da je odgovarjala za plemenski material, so bili s prodajo povsem zadovoljni in se jim je trud, ki so ga posvetili vzgoji bikcev, dobro plačal, ker če bi živino redili še nad eno leto in jo potem prodali mesarju, ne bi dobili toliko kot so prejeli sedaj.

Grad. Dolgoletna vroča želja faranov se je vendarle uresničila. Našo faro je dobil v upravo novi župnik, dosedanji provizor g. Ivan Kolenc, ki si je doslej mnogo prizadeval za njeno ureditev in vsestranski napredek. Inštaliran je bil v nedeljo, 28. aprila. Inštalacijske obrede je opravil župnikov brat g. prof. Franjo Kolenc. Našemu g. župniku želimo pri novo podeljeni župniji obilo božjega blagoslova, da bo lahko svoje ovčice vodil v čim večjo čast božjo in zveličanje duš!

Pertoča. Pred dnevi je bila na tehničnem oddelku banske uprave druga licitacija za preložitve banovinske ceste Pertoča—Hodoš v znesku 272.000 din. Gradbena dela je izlicitiralo podjetje Ivan Svetina iz Ljubljane. Veseli nas, da se bo končno ta cesta uredila.

Filovci. Prejšnji torek je na južni strani nadadoma začel greti mlad gozd križevačke imovne občine. Ker je pihal močan jug, se je požar

CROATIA BATERIJE

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

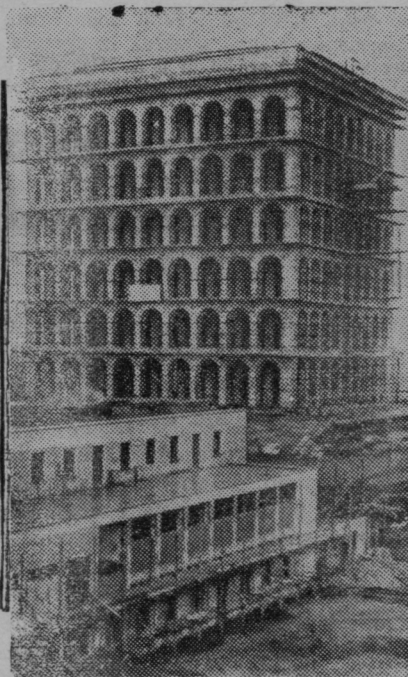
JOSIP PASPA

ZAGREB, KOTURAŠKA 69

z bliskovito naglico širil proti severu. Ker je začelo greti ponoči, požara dolgo niso opazili in je uničil preko 60 oralov mladega gozda. Gašenje je radi velikega obsega bilo zelo težko, vendar se je ljudem ob ugodnem terenu isto posrečilo. Škoda je ogromna.

Haloze

Sv. Andraž v Halozah. V nedeljo, 21. aprila, se je po rani službi božji vršil v društvenih prostorih shod JRZ. Kot govornik je nastopil bivši narodni poslanec g. Marko Kranjc. G. govornik nam je povedal veliko novega iz zunanje in notranje politike ter o dobrih in prijateljskih odnosajih, ki jih ima naša država s tujimi državami. Posebno pa so nas zanimala besede, ki jih je navezal na bližajočo se samoupravo Slovenije, katero vsi tako težko pričakujemo. Dosegli pa

Italija se pripravlja na svetovno razstavo leta 1942. Delo je že v polnem teku. V tem nebotičniku bodo razstavnici prostori

Angleško vojaštvo v Franciji v prostem času obiskuje Francozince in se v pomenku z njimi uči njihovega jezika

V nemških tovarnah za strelivo uporabljajo tudi ženske delavke, ki montirajo na granate vžigalnike. Je to zelo nevarno delo

V nemško armado so uvedli ženske sanitejke kot pomožne čete. Slika nam predstavlja tri sanitejke pri vežbanju

da so nesrečnemu bitju ohranili življenje. Deček je dobil rento, naučil se je krojaštva. — Regent Horthy mu je rento spet obnovil ter jo bo najmlajši invalid svetovne vojne dobival do kraja življenja.

Razdelitev današnje Kitajske. Z vzpostavitvijo nove kitajske vlade pod predsedstvom izdajalca Vangčingveja in pokroviteljstvom Japoncev, se je Kitajska razkosala na dva neenaka dela. Pod vladjo Čang-kaj-šeka, ki stoluje v Čungkingu, je še 6,029.000 kv. km zemlje in 250 milijonov prebivalcev. K temu je treba dodati še Tibet, ki meri 905.000 kv. km in ima 800.000 ljudi. Vlada kitajskega Kuusinena Vangčingveja ima pod seboj 1,336.000 kv. km zemlje in blizu 180 milijonov prebival-

»To tudi bom zmeraj. Saj lahko tudi doma molim. Z Bogom bom že uredil, mi ni treba ne fajmoštra ne cerkve pri tem.«

»Za božjo voljo, Jurij! Govoriš, kakor kak brezverec. Pomisli tudi, kaj bodo naši ljudje rekli!«

»Zaradi mene naj govorijo, kar hočejo! — Meni je še celo prav, da ljudje vidijo, kako me je fajmošter iz cerkve pregnal.«

»Sam si boš v lastno skledo pljunil. Če ti v cerkev ne boš več hodil, tudi k nam v gostilno ne bodo ljudje več prihajali.«

»Kdor noče v mojo gostilno, naj pa se je izogne! Meni nikogar ni treba.«

»Če boš kazal tako mrz do gospoda, bo kmalu vsa fara proti tebi. Gospoda imajo ljudje radi.«

»Ti se ga držiš kakor cek, povsodi ga braniš. Toda zdaj ostanem pri svojem — tudi tebi navkljub.«

»Je le tvoja škoda. Meni je vseeno.«

»Da, da, tebi je vseeno, tebi sploh ni mar za moža,« je rohnel v vedno hujši jezi; »le pojdi k fajmoštru in povej mu, da ti je žal, ker si me vzela!«

»Jurij, če tako začneš, te je res hudo poslušati,« mu je žena užaljeno odvrnila.

Tedaj je vzkipeł:

»Pa pojdi, če me ne moreš poslušati, le kar pojdi! Vsa vrata so ti odprta. Zaradi mene lahko takoj greš.«

Tilka se je začela bridko jokati. Čez nekaj časa je dejala trmasto:

»Ti me iz hiše goniš. Ko bi otrok ne bilo...«

»Zaradi otrok si ne delaj skrbi,« ji je zabrusil; »za otroke bom skrbel jaz. — Jaz sem oče.«

Žena je glasno zaihtela in zbežala iz sobe, mož pa je z vojaškimi koraki meril sobo gor in dol. Sonce sreče v Končnikovem domu pa je zakril temen oblak.

Drugo jutro je obhajalo Tilko bridko kesanje, da se včeraj ni premagala in da je možu tako nepremišljeno ugovarjala. Zaradi tega je bila danes ves dan okoli njega, obdala ga je z vso ljubeznijo in bila z njim prijazna, kakor da se ni nič zgodilo. To je Juriju delo dobro in zvečer je nenadoma odnehal s svojim mrčanjem in je spregovoril na pol hude in na pol dobre volje:

»Torej si si premislila? Boš le ostala pri meni?«

»Moj Bog, kam pa naj grem?« je zaihtela. »Saj na vsem svetu nimam človeka, ki bi ga rajši imela.«

»Pometu je spet vse po starem. To veš, da te imam tudi jaz rad. Zdaj je vse dobro. Le tega ne poizkušaj, da bi me hotela pod komando dobiti!«

»Za božjo voljo, Jurij, to mi še v sanjah ni prišlo na misel. Gospodar v hiši si ti.«

Podala sta si roko in se poljubila.

Tako je bil pri Končniku torej zopet mir. Prav srečna pa Tilka ni bila več. Končnik je namreč ostal pri

jo bomo, če bomo stali ob strani naših pametnih voditeljev in bomo tudi s tem največ koristili naši lepi in močni Jugoslaviji. — Jesenska setev je letošnjo zimo slabo prezimila. Žito je zelo slabo in ni upati na dober pridelek. Prav tako kakor zima nam sedaj nagaja spomladna suša, da ne moremo posaditi koruze in krompirja.

Slovenske gorice

Sv. Jakob v Slov. goricah. Namesto venca na grob blagopokojnega Plateis Ivana sta darovali družini Viher-Cinauer 100 din za revne učence tukajšnje šole. Šolsko upraviteljstvo se imenovanim dobrotnikom najlepše zahvaljuje!

Sv. Anton v Slov. goricah. Tukaj se vrši v nedeljo, 5. maja, pri pozni službi božji slovesna blagoslovitev nove zastave tukajšnje fantovske Marijine družbe. Blagoslovitev bo opravil g. kanonik dr. Žagar iz Maribora. V primeru lepega vremena bo blagoslovitev in pridiga na prostem, narkar bo v cerkvi slovesna služba božja. K tej proslavi se vabijo vse Marijine družbe iz sosednjih župnij. Nova zastava je krasno delo čč. šolskih sester v Mariboru. Sodeluje domača godba.

Sv. Trojica v Slov. goricah. (Sedemdeset let Alojzije Ploj.) V torek, 30. aprila, je obhajala v Oseku pri Sv. Trojici domačinka mati Plojeva svojo 70 letnico. Slovenska mati, ki nosiš sedem križev, naj Ti Bog da še mnogo srečnih dni v miru in zadovoljstvu! Naj še malo počivata Tvoji žuljavi roki — ker dosti sta sejali in skrbeli od ranega jutra do pozne noči in še ponoči sta bili sklenjeni v vroči molitvi za blagor Tvojih osmih otrok! Naj še malo počivata pri topli domači peči Tvoji utrujeni nogi, ker sta dosti hodili po s kamenjem posutih njivah in še na praznik nista poznali počitka, saj sta hiteli ure daleč k sveti maši in prinašali vsako nedeljo šopek rož majski Kraljici! 24 let po moževi smrti si sama gospodarila in vzgojila osem otrok, ki Ti jih je Bog ohranil vse žive in zdrave, da pogumno gledaš zdaj nazaj na svoje življenje in si srečna med svojimi otroki in med otroki svojih otrok, ki se vsi ozirajo s častjo in ljubeznijo ter hvaležnim srcem k Tebi. Res, na sam materinski dan so se zbrali vsi ob Tebi, Te pospremili k službi božji in Te potem obdarovali, ne z bogastvom, ker tega se ne bi niti veselila, marveč z malenkostmi, ki so Ti pa dokazovale, kako vsi skrbijo zate. Ta Ti je prinesla mehke čevlje, ona topli jopič, pa pisano ruto in novo črno obleko, da si bila kakor prava nevesta, ko si objemala s svojimi pogledi svoje ljube. Ti pa so iz polnega srca molili, da Te Bog varuje in ohrani še mnogo, mnogo let!

Dravsko polje

Hoče. Dekliški krožek priredi v nedeljo, dne 5. maja, ob 15 in ob 19.30 v Slomšekovem domu materinsko proslavo s peštrim sporedom. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, vsi iskreno vabljeni! Bog živi!

Sv. Miklavž na Dravskem polju. Dne 27. aprila se je poročila gđna Florjančič Tilika, hčerka že pokojnega velezaslužnega gospodarskega in kulturnega delavca, dolgoletnega župana Jakoba Florjančiča, z uglednim g. Ivanom Sušec, upra-

viteljem Attemsovega veleposestva v Slov. Bistrici. Želimo jima srečo in obilo božjega blagoslova v novem stanu! — Na gostiji so zbrali gostje za Prosvetni dom pri Sv. Miklavžu na Dr. Polju 60.50 din. Bog plačaj! Posnemajte!

Ptujska gora. Z nastopajočo pomladjo je naša lepa Ptujska gora zaživela spet novo življenje. Dan na dan, posebno ob nedeljah in praznikih, obiskujejo v večjih in manjših skupinah romarji in izletniki Ptujsko goro, da se pripravijo gorski Materi in naužijejo lepote božje narave, ki tudi nudi krasen razgled s tega »griča milosti«. Dne 4. in 5. maja je pomladanski veliki romarski shod. V soboto, 4. maja, bo ob 10 začetna sv. maša za prve romarje. Popoldne prihajajo zaobljubljene procesije in ostali. Ob 19.30 bo pozdravni govor in slovesne večernice, nakar ostane Najsvetejše izpostavljeno eno uro v češčenje. Med tem se bo spovedovalo. Ob 21 bo rimska procesija z Najsvetejšim. — V nedeljo se začno svete maše ob 4 in se vrste vse do poldneva. Pri šesti sv. maši skupno sv. obhajilo romarjev, nato druge romarske maše. Ob 14 bo šmarnična pobožnost in sklepne večernice. Častilci gorske Matere, pridite radi kot otroci k svoji Materi, da jo bomo skupno prosili za mogočno varstvo v dnevnih stiske. Kakor nekdaž, tako je tudi danes njena prošnja pri Bogu mogočna in njena milost neizmerna, da nas zagrne pod svoj plašč in varuje pred dušnimi in telesnimi sovražniki.

Saleška dolina

Št. Janž pri Velenju. Pred približno dve sto leti so se naši predniki v stiski zaobljubili, da poromajo vsako leto na binškošno soboto k Mariji v Novo štiftu. Kakor nekdaž, tako je tudi danes v teh viharnih časih potrebno, da se udeležimo roma-

nja v obilnem številu. Poromajmo na ta lepi kraj, ki si ga je izbrala Marija sama in se izročimo v varstvo Kraljici miru! Vabljeni tudi iz sosednjih župnij!

Savinjska dolina

Šmartno ob Paki. V celjski »Novi dobi« z dne 12. aprila je nam dobro znani dopisnik zopet javno razglasil, koliko soli ima v glavi. Njegovo laž in obrekovanje bo imel priliko temeljito dokazati, seveda, ako mu bo to uspelo, kar pa močno dvomimo. Zadruga, oziroma podjetja, ki jih dopisnik imenuje v svojem dopisu, prav lepo napredujejo in so pokazale pod sedanjim vodstvom prav lepe uspehe in ne primanjkljajev, kot omenja dopisnik. Ta podjetja pa so bila pasivna in so samo životarila, ko so jih imeli v rokah ljudje dopisnikovega kova. Kar se tiče glede obrekovanj radi dobave občinske hiše, pa pripominjam samo sledeče: Kr. banska uprava v Ljubljani je dobavo občinske hiše povsem potrdila in je takrat vloženo pritožbo od gotove strani zavrnila. Nadalje dopisnika močno skrbi, kdo je dejanski občinski tajnik. Sicer to že vsi vedo in tudi vrabci na strehah že čivkajo, dopisnik »Nove dobe« pa tega še ne ve. Da pa ne boš te, g. dopisnik, v tako hudih skrbeh — bojim se, da ne bi zaradi tega spali vse noči — evo Vam odgovor: občinski tajnik občine Šmartno ob Paki je — kdo? — sem jaz!

Posavje

Sevnica ob Savi. Sevnški igralci bodo igrali krasno Timmermansovo igro »Župnik iz cvetočega vinograda« v soboto ob 20 in v nedeljo ob 15 v Slomšekovi dvorani. Igra je vsaj tako lepa kot »Reka«, če ne še lepša. Pridite!

Regulacijska dela na Dravi pri Ptujju od početka do danes

Po večletnih naporih je končno prišlo do regulacije Drave v bližini Ptujja. Velika dela, ki bodo ukrotila reko in prinesla mnogo koristi našemu kmetu.

Začela se je boljša bodočnost

Pred dobrim mesecem so se pričela na več mestih regulacijska dela na Dravi, in to posebno v bližini Ptujja, kjer so bila najbolj potrebna. S tem se je končno začelo reševati življenjsko vprašanje predelov na Dravi, bodisi nad ali pod Ptujem. Pa tudi prebivalci teh predelov si bodo pri tem nujnem reševanju vprašanja regulacije Drave gotovo globoko oddahnili, ker bo po izvršenih delih obvarovanih več sto oralov najboljše plodne zemlje. Kratko rečeno, se je z regulacijo Drave v predelih okoli Ptujja začela boljša bodočnost našega kmeta in prebivalcev sploh,

ki na teh predelih živijo, delajo in se borijo z mogočno reko, kateri pa nikoli niso mogli priti do živega.

Borba za regulacijo Drave

Borba za regulacijo Drave ob Ptujju je že zelo stara. Če omenimo, da so bile leta 1882. takšne poplave, da so bile vse vasi niže Ptujja v največji nevarnosti, potem lahko razumemo, da je vprašanje regulacije bilo že takrat zelo aktualno. V letih 1882. do 1889. je Drava opustošila v teh krajih 282 oralov plodne zemlje. V letih 1886. do 1889. pa so morali v Novi vasi pri Sv. Marku niže Ptujja podreti devet hiš, ker bi jih drugače odnesla voda. Leta 1892. so morali delati več mesecev, da rešijo pred nesrečo vas Zabovci, ki ji je pretil pogin v vodi. Še prej, leta 1889., pa

svojem in ni šel v cerkev ne ob delavnikih ne ob nedeljah — tedne in mesece že tako. V sobi, kjer sta spala, je visela na steni velika lepa Marijina podoba z zlatim okvirom, ki jo je bil kupil, ko se je ženil. Pred to podobo je vsak dan kratko pomolil, ob nedeljah in praznikih pa je opravil pred njo daljšo molitev; trdovratno pa se je ognil cerkve.

Za Tilko je bilo to hudo — še tem bolj, ker si ni več upala možu kaj reči. Večkrat ga je proseče pogledala, in če se je napravil, kakor da njenega pogleda in njene tihe prošnje ne vidi, je žalostno odšla. Jurij pa je prav dobro videl, kako hudo je Tilki in koliko zaradi njega trpi. Včasih ga je obšlo usmiljenje do uboge žene, ki jo je iz vsega srca ljubil. Toda njegov ponos je bil mogočnejši od ljubezni. Slej ko prej je ostal pri svojem.

II.

Za deževno jesenjo in dolgo, hudo zimo je prišla spet pomlad. Hribi in doline so ozelenele, vsepovsodi se je zbudilo novo življenje in tudi ljudem so se obrazi zjasnili in razvedrili.

Bilo je na belo nedeljo po večernicah, ko se je zibal z naglim korakom malo nenavaden možak po poti skozi Šentanel. Bil je po mestno oblečen, na levi roki je nosil površnik, desnica pa se mu je igrala s črno paličico. Bil je gibčen in krepke postave, imel je dolgo, svetlo brado,

iz modrih oči se mu je hudomušno bliskalo, na dnu pogleda pa se mu je smehljala mehka dobrota. Mogel je biti okoli štiridesetih let. Obraza bi bil kar lepega, ko bi se mu nos ne bil tako modrikasto svetil. Pa prav zaradi tega žarečega nosa je bil možakarjev videz še bolj dobrodušen. Mož, ki so ga ljudje imenovali »dohtar Bogpomaj«, se je pisal doktor Silan in je bil okrajni zdravnik. V njegovem okrožju so bile občine Brezje, Šentanel, Bistrica in Topla, stanoval pa je v Brezju. Primek »dohtar Bogpomaj« se ga je prijel zaradi tega, ker je znal bolnikom tako na dušo pihati, da jih je že z govorjenjem pol ozdravil. Če je prišel h kakemu hudo bolnemu, je imel navado reči: »Bog pomaj! Bog bo pomagal in jaz tudi. Le korajžo!« Zelo radi so imeli doktorja Silana tudi zaradi tega, ker ni bil nikoli slabe volje, vedno je bil vever in veselega obraza, za vsakega je imel besedo in vsakemu je znal na smeh kaj reči. Poznal je v svojem okraju staro in mlado, da, še za živali je vedel in jim voščil besedo.

Danes je bil dohtar še posebno židane volje. Na levo in na desno je pozdravljaj, semkaj in tjakaj je mahal s svojo paličko.

Skozi zaprto okence je gledala belolasa stara ženica. Naglo je zdravnik pristopil in kliknil:

»Glej jo, Mojca je spet pokonci!«

cev. Od tega odpade na severno Kitajsko, ki jo upravlja posebni komite, 408.000 kv. km s 77 milijoni ljudi in na Notranjo Mongolijo 483.000 kv. km s 4 milijoni duš. Kakor vidimo, je tudi trenutno razkosana Kitajska po svojih posameznih delih za evropske pojme izredno močna oblast, ki bi imela, če bi se prebudila v našem smislu, dalekosežno besedo na vzhodu Azije.

Vodne kaplice povzročile požar. Pri Prerovu na Moravskem je v skednju kmeta Božeka nastal požar, ki je v kratkem času uničil vso stavbo z vso zalogo slame in poljskim orodjem v njej. Božek je imel v skednju tudi nekaj živega apna. Skozi luknjo v strehi je kapljala voda na apno in povzročila požar.

(Dalje sledi)

so z velikimi žrtvami rešili vas Sv. Marko. Takih primerov bi lahko našli še več.

Vse gornje in že prejšnje okolnosti so dale povod, da je že takratna deželna vlada za Štajersko mislila na regulacijo Drave od Ptujja do Borla, ker je v tem predelu reka najbolj podivjana. Pri Novi vasi se namreč struga razcepi na mnogo rokavov, tako da je vodna pot široka 1 km. Vsi rokavi so plitvi, toda za časa poplav je to nevarnejše. Tudi osrednja avstrijska uprava je spoznala vse velike nevarnosti in nelzerno škodo, ki jo povzroča Drava na teh mestih in je že leta 1873. izdala naredbo, da se sestavi načrt regulacije od Ptujja do Bukovcev. Ker pa so leta 1882. in jeseni leta 1883. nastale velike poplave, je avstrijsko notranje ministrstvo izdalo novo naredbo, da se sestavi načrt za regulacijo od Hajdoš do Borla. Medtem pa je reka delala dalje tako škodo, da se vlada ni smela več brigati samo za posamezne kulture, ampak da obvaruje posamezna naselja, vasi, ceste in mostove v Ptujju, Borlu in Ormožu. Komisija, ki je prišla, je takrat izdelala izhodne točke za regulacijo. Istočasno je komisija naredila, da se sestavi položaj celokupne struge od Maribora do Središča. Do izvršitve končnojavnega načrta od Maribora do Središča pa ni prišlo, temveč obstajajo samo še ostanki o izvršenem načrtu, ki je bil sestavljen v letih 1903. in 1904. za regulacijo od Ptujja do Borla. Proračunska vsota tega načrta 11 km dolge proge je znašala dva in pol milijona kron. Tudi do te izvršitve ni prišlo, ker je Drava medtem tako močno izpodjedala svoje bregove in delala nasadom ter vasem tako veliko škodo, da se je avstrijska uprava do svetovne vojne omejila samo na zasilno obrambo, kar se je delalo že v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja. Take zasilne zgradbe so ponekod še danes in vpijejo povsod po vzdrževanju in popraviljanju. Posebno bi bilo to potrebno pri Trčovi, Dogošah in pod dupleškim mostom, kjer Drava ni tako divja kot nižje od Ptujja. Kakor rečeno, je že avstrijska uprava delala precej načrtov za regulacijo, toda radi premajhnih podpor se takrat na smotrno regulacijo ni moglo misliti. Inženir Weber je imel kot vodja regulacij Drave pred svetovno vojno v načrtu regulacijo od Loke in je izvrševal samo zasilne naprave v obrambne svrhe. To se je delalo v nekaterih dobah samo zato, da je dobila Drava pravo drugo. Takšne zgradbe seveda niso bile posebno odporne in so držale samo par let.

Potreba regulacije

Leta 1903. je Avstrija v gornjem toku Drave na Tirolskem in Koroškem izvrševala že zelo obsežna regulacijska dela, posebno zgradbe za uravnavo hudournikov, kar je bilo velikega pomena za Dravo samo. Ta dela so se v poznejšem času izpopolnjevala in nadaljevala. V Mariboru opazujejo že čez sto let obrežje Drave. Vodokaz kaže, da ni bilo nobene spremembe korita. Tako se more sklepati, da je izvor proceca, ki vse zgramozi in spremeni v nekako pustinja, niže Maribora. Drava, ki je v teku stoletij menjala svojo strugo, je nosila s seboj debelo šuto (izvira iz ledeniške dobe) in jo odlagala na dno ter tako svojo strugo oplitvila in spreminjala njeno smer. Kulturno zemljo pa je medtem spreminjala v pustinja. Vsi ti pojavi se dajo opazovati v predelu nad Ptujem. Kažejo pa nam, kako potrebna je bila tudi ta regulacija.

Zavarovalna dela pod Jugoslavijo

Po prevratu leta 1918. do zadnjih časov je naša državna uprava tudi v mejah svojih moči prispevala za manjša regulacijska dela na Dravi v predelih od Ptujja, ki pa so se tudi — kakor prejšnja avstrijska — omejevala samo za zavarovanjem najnevarnejših mest, ki so delala posebno škodo. Napravilo in vzdrževalo se je zgradb v skupni vrednosti 9 milijonov din. To je bila seveda samo zasilna obramba, brez glavnega načrta.

Ob priliki, ko je država najela štirimilijardno posojilo, je ministrstvo za gradbe od tega zneska leta 1938. določilo dotacijo 13 milijonov din za dobo šestih let pod pogojem, da k tej vsoti prispevata za regulacijo Drave banska uprava v Ljubljani in zanimanci (občine) vsak po 2.210.000 din. Skupen znesek je torej 17.420.000 din za dobo šestih let, ko mora biti določena regulacija, krita s tem zneskom, izvršena. Po nalogu ministrstva za gradbe je bila v Ptujju ustanovljena »Terenška hidrotehnična sekcija za regulacijo Drave« pod vodstvom g. inž. Knafeljea. Sekcija je sestavila generalni načrt regulacije Drave od Maribora do Ormoža. Proračun tega načrta znaša 97.500.000 din. Po programu del, ki ga je osvojilo ministrstvo za gradbe, se bo z regulacijo začelo, oziroma se je že začelo na treh mestih:

1. od Loke navzdol,
2. od mesta Ptujja navzdol in
3. od borskega mostu navzdol.

Za posamezne sektorje je določeno:

za prvega 6.000.000 din, za drugega 6.350.000 din in za tretjega 5.070.000 din. Skupaj torej 17.420.000 din. V tej vsoti so zapovedani vsi režijski stroški itd. Razen tega bi se po triletnem načrtu na račun režije uporabilo: iz štirimilijardnega posojila 5.400.000 din, prispevek banovine in zanimancev znaša za vsakega 1.020.000 din.

Do sedaj je ministrstvo odobrilo tri načrte, in sicer:

1. za regulacijo v odseku Št. Janž—Loka s proračunsko vsoto 796.249.85 din. To delo je bilo potom licitacije oddano gradbenemu podjetju inž. Pretner Aleksandru iz Ljubljane za vsoto 794.657.75 din;
2. načrt za regulacijo v odseku Ptuj—Budina s proračunsko vsoto 2.925.573.88 din. Tudi to delo je izlicitiral inž. Pretner za din 2.209.959.33. Ministrstvo za gradbe je razen tega odobrilo še načrt za regulacijo Drave

v odseku Borl—Muretinoi s proračunsko vsoto 2.209.959.33 din. Ker pa za izvršitev tega projekta še ni zagotovljen prispevek banovine in zanimancev v znesku 951.133 din, se še ni razpisala licitacija.

Za izvrševanje regulacijskih del je bilo nabavljenih pet večjih in šest manjših prevoznih čolnov s potrebnim priborom za 78.883.84 din. Sekcija bo morala v teku prihodnjih dveh let sestaviti še dva načrta s proračunom po 680.000 din. Eden bo sestavljen še letos, drugi pa drugo leto. Tako bo za prva tri leta porabljenih 7.440.000 din in ostane še za prihodnja tri leta ostanek okoli 10 milijonov din.

Regulacijska dela v št. Janžu in v Ptujju

V vmesnih odsekih od št. Janža čez Ptuj in do Borla se nahajajo tudi posamezne zgradbe, od katerih so nekatere dokončane, veliko številno pa je še nedokončanih. Te zgradbe se ne morejo dokončati s kreditom, ki ga je stavilo na razpolago ministrstvo iz štirimilijardnega posojila, temveč je prepuščena dogotovitve in vzdrževanje isti banovini.

V št. Janžu se je hotelo začeti z deli že v decembru 1939, toda huda zima je to preprečila. To stanje je trajalo do srede marca, ko je nastopilo lepše vreme. Sedaj se dela v št. Janžu že s polno paro in to od sredine prejšnjega meseca. V glavnem se vršijo dela pri vaseh Loka in Starše. Dela v Ptujju pa so se začela z 2. aprilom in bodo trajala predvidoma tukaj dve leti. Dela pri št. Janžu so odvisna od stanja vode. Gradbeno podjetje mora skopati velikanske količine materiala, pri čemer je podjetnik zaposlil samo ljudsko moč, kar je hvalevredno. Pri vseh teh delih se bo gledalo predvsem na to, da pride denar med ljudi in ne morebiti za stroje in v tovarne. Podjetje uporablja za material običajni prodec, šuto, protje, deske in drugo, v glavnem vse, kar se da proizvajati ali pridobivati doma in po domačih ljudeh, ki so večji čolnarjenja in ki se vode ne boje. Pred očmi moramo imeti, da so dela na vodi precej nevarna in težka.

Kmečka trgovina

Poskrbeti je treba za stalne kupce!

(Piše kmet iz Dravske doline)

V zadnjem času se mnogo govori in piše o pomanjkanju pitane živine in da se radi tega morajo uvesti brezmesni dnevi. Ta zahteva se opravičuje z dejstvom, da je dogon živine na sejme slab, pri čemer se vse izgovarja na lanskoletni slabi pridelek krme. Toda glavni vzrok pomanjkanja pitane živine in slabega dogona na sejmišča ni iskati v slabi lanski letini krme, temveč v pomanjkanju pravih solidnih kupcev, na katere bi se kmet zanesel in jim zaupal, da bodo živino v določenem času in po primerni ceni res kupili. Vzemimo za primer dobo pred svetovno vojno, ko so izvozniki živine potom svojih zaupnikov pravočasno sporočili, kdaj pridejo po živino in da jo naj do tega časa primerno izpitajo. Ne da se skoraj opisati, kakšno zanimanje je bilo takrat med živinorejci za pitanje. Nihče ni štedil z zrnjem (ali s čim drugim), samo da se je na določeni sejmski ali kak drugi dan lahko postavil z lepo izpitanimi voli. Ker so kmetje glede prodaje bili sigurni, je marsikateri letno izpital 3—4 pare volov, pri čemer mu je toliko ostalo, da je lahko vse stroške poravnal, gozdovi pa so ostali nedotaknjeni. V povojni dobi tega ni bilo, kmetje so opustili gnojenje travnikov in umno živinorejo. Zato je potrebno, da oblast z vsemi možnimi podpre zadrugo, ki bo prevzela kupčijo živine, kajti ko bo kmet vedel za stalno ceno in stalnega kupca, se bo takoj z vso vnemo oprijel živinoreje.

Op. uredn. Zdi se nam potrebno, da k gornjim mislim kmeta iz Dravske doline pripomnimo, da se danes pitana živina zelo dobro plača (povprečno 7 din kg žive teže), le da je ni dobiti. Pravilna pa je misel, da je treba živinorejca predhodno obvestiti, češ toliko in toliko boš dobil za živino, ki jo prevzamem dne ... pod pogojem, če jo boš izpital. Brez dvoma bi se vsak potrudil, da bi živino izpital, posebno, če bi videl,

da se mu to izplača. Zato je potrebno, da bi ustanove, ki se pečajo z izvozom živine, najprej potom svojih zaupnikov poizvedele, kdo ima živino na prodaj in v kakem stanju je, nakar bi s temi živinorejci sklenile kupčijo v tem smislu, da bi jim za pitano živino, ki se naj do dneva prevzema primerno izpita, ponudila primerno visoko ceno, živinorejec sam se pa naj obveže, da bo živino res izpital in da potem živine ne bo komu drugemu prodal. Na ta način bi se dale mnogo več pitane živine spraviti na trg, celoten izkupiček za živino bi bil mnogo večji, kar bi ne prišlo v prid samo kmetu, ampak celotnemu narodnemu gospodarstvu.

Cene špeterijskega blaga v Mariboru

(Iz cenika mariborske Nabavljalne zadruge)

Pšenična moka Ogg 3.80 din, pšenična moka št. 2 za kuho 3.60 din, krušna pšenična moka št. 6 3.20 din, št. 5 pa 3.40 din, ajdova moka 4.50 din, ržena moka 3 din, mehka koruzna moka 2.50 din, pšenični zdrob 5 din, koruzni zdrob 3 din, zdrob za otroke 5.50 din, sladkor v kristalu 13.50 din, v kockah 15.50 din, sladkor kandis 30 din, surova kava Portorico 100 din, pražena mešana kava 90 din, Franck 21 din, Kneipova kava 16 din, kava Jare 12 din, ržena kava Žilka 15 din, praženi ječmen Jarc 5.50 din, Franzovi makaroni in špageti 7.50 din, rezanci 8 din, domača svinjska mast 21 din, prekajena slanina 22 din, gnjat 22 din, gnjat-šunka v narezku 40 din, salama šunkarica 25 din, riž 10.50 do 14 din, ječmenova kaša 4.50—6 din, ječmenček 7.50—10 din, prosena kaša 4.50 din, fižol Cipro 7 din, beli droban fižol 6 din, sir Emendole 35 din, čajno maslo 36 din, keksi 20 din, drobtine 6 din, kakao 70 din, mešana marmelada 18 din, marelična marmelada 23 din, pekmez 10 din, kvas 50 din, mlo 14—16 din, grenka sol 3 din, pšenični otrobi 2 din, likalno oglje 1.50 din, premog

0.26—0.40 din kilogram. — Bučno olje 19 din, namizno olje 16 din, oljčno olje 19—26 din, vinski kis 3.50 din, 80% kisova kislina 52 din, rum 38 din, stara slivovka 20 din, tropinovec 26 din, brinjevec 42 din, vaniljin liker 78 din, malinovec 30 din, kurilni špirit 12 din liter. — Rozine 12—14 din, luščeni lešniki 42 din, zmlati rozlički 6.50 din kilogram. — Zavitek popra, paprike, klinčkov, kumine, janeža po 1.50 din, cimeta 2.50 din. — Doza Sidola 3—5.50 din. Zavitek celofan ali pergament papirja 1—2.50 din.

Kakšna cena živine bi odgovarjala kmečkim potrebam?

Kmetijska zbornica dunavske banovine je na ravnanje za zunanjo trgovino naslovila spomenico, kjer poudarja, da današnja cena goveje živine ne odgovarja. Po dolgotrajni zimi in pomanjkanju živinske krme se suha živina na domačem trgu plačuje po zelo nizkih cenah, ki so v velikem nasprotju z običnim porastom cen in s prilikami na tujih tržiščih. Tudi cene pitani živini (govedu in svinjam) ne odgovarjajo. Pitane svinje se prodajajo po 10—11 din kg, pitana goveja živina pa po 6—7 din kg. Z ozirom na ceno živinske krme in drugih dražjih pripomočkov pri umni živinoreji bi morali živinorejci dobiti za pitane svinje vsaj 15 din za 1 kg žive teže, a za pitano govejo živino pa vsaj 11—12 din, kajti sicer imajo živinorejci pri pitanju zgubo.

Da ne bi prišli kmetovalci v težak položaj, ko morajo prodajati živino v izgubo, in da ne bi trpelo celotno gospodarstvo radi znižanja števila živine, Kmetijska zbornica dunavske banovine smatra za potrebno zvišati ceno živine in priporoča, da se iz fonda prejšnjega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine podeljujejo izvozne premije, pa tudi država naj živino odkupi za potrebe naše vojske.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Smreka-jelka. Hlodi I, II. 230—310, brzovjavni drogovi 220—250, bordonali 320—370, filerji do 5/6 250—290, trami ostalih mer 260—320, konične škorete 560—600, paralelne škorete 635 do 715 din, deske-plohi 500—635 din kub. meter.

Bukev. Hlodi 120—150, hlodi za furnir 250 do 300, neobrobjene deske in plohi 300—350, obrobjene deske in plohi 520—600, parjeni pa 590 do 700 din kub. meter.

Hrast. Hlodi 220—340, bordonali 800—900, neobrobjene deske-plohi 700—800, frizi 750—950 din kub. meter.

Ostali les. Obrobjene deske-plohi: macesen 1000—1050, brest 680—770, javor 670—760, jesen 720—760, lipa 620—660 din kub. meter.

Žito. Koruza 207.50—210, banatska pšenica 262.50—265, bačka pšenica 267.50—270, ječmen 210—215, oves 205—210, rž 217.50—220, ajda 205—215, proso 260—265 din 100 kg.

Mlevski izdelki. Pšenična moka Og 390—400, št. 2 370—380, št. 5 350—360, št. 6 330—340, debeli pšenični otrobi 180—185, drobni pšenični otrobi 170—175 din 100 kg.

Deželni pridelki. Fižol ribničan 500—550, prepeličar 550—600, krompir 170—175, industrijski krompir 125—135, sladko seno v balah 105—115, polsladko seno v balah 100—110, kislno seno v balah 85—95, pšenična slama v balah 65—75 din 100 kg.

Stanje (tendenca) za mehki les še čvrsto, za trdi les stalno, za žito in mlevske izdelke trdno, za deželne pridelke zelo trdno, za ostalo blago stalno.

Povpraševanje. Deske, plohi in morali (smrekovi in jelovi) v vseh običajnih debelinah stalne dobave, hrastovi frizi, bukova drva, smrekovo lubje stalne dobave.

Industrija bučnega olja zahteva maksimalne cene za bučnice

Da se prepreči nadaljnje zvišanje cen za bučnice, je industrija bučnega olja podvzela vse potrebne korake pri oblastvih, da se vpelje tudi za bučnice maksimalna cena.

Sedanja zaloga bučnic ni več v rokah kmeta, temveč že v rokah špekulantov-trgovcev v savski banovini in industrija bučnega olja upa, da bo ta akcija preprečila nadaljnje dvigovanje cen za bučnice.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Maribor poldebeli 5—6.50 din, plemenski 5.75—7 din, Ptuj 5.50—7.50 din; Celje I. 7.50 do 8.50 din, II. 6.50—7 din, III. 6 din; Šmarje I. 8.50,

II. 6.50 din; Ljubljana I. 7.50—8 din, II. 6.50 do 7 din, III. 6—6.50 din kg žive teže.

Biki. Maribor 4.50—5.50 din, Ptuj 4.50—7 din, Lendava I. 6.75—7, II. 5—6 din kg žive teže.

Krave. Maribor debele 4.50—6 din, plemenske 4.25—5.25 din, klobasarice 3.10—4 din, molzne 4—6 din, breje 4—5 din; Ptuj do 6 din, Lendava I. 4.50, II. 3 din; Celje I. 6 din, II. 5.50 din, III. 4—5 din; Šmarje I. 6.50 din, II. 4.50 din, III. 4 din; Ljubljana I. 6—6.50, II. 5—5.50, III. 4—5 din kg žive teže.

Junci (voli, ki začnejo voziti). Ptuj 4—6.50, Črnomelj 6—7.50 din kg žive teže.

Telice. Maribor 5—7 din, Ptuj 4.75—7 din, Lendava I. 6—6.50 din, II. 5 din; Celje I. 7, II. 6, III. 5.50 din; Šmarje I. 7.50, II. 5.50 din; Ljubljana I. 7—7.50, II. 6—6.50 din, III. 6 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 5.50—6.75 din, Lendava I. 6 do 7 din, II. 5—5.50 din; Celje I. 8, II. 7 din; Šmarje I. 7.50, II. 6.50 din; Ljubljana I. 8—9, II. 7—8 din kg žive teže.

Goveje meso. Lendava 10—12 din, Celje 12 do 14 din, Šmarje 12—14, Ljubljana 12—16 din kg.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 110—120 din, 7—9 tednov 125—140 din, 3—4 mesece 200—250, 5—7 mesecev 320—400 din, 8—10 mesecev 460 do 560 din, 1 leto stare 800—870 din komad; 1 kg žive teže 7—10 din; Ptuj 6—12 tednov stari pujski 90—200 din; Črnomelj mladi pujski 150 do 200 din komad.

Pršutarji (proleki) Ptuj 8—9 din, Lendava 7 do 10 din, Celje 10—12 din, Šmarje 11 din, Ljubljana 9.50—10 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Celje 13—14 din, Šmarje 13 din, Ljubljana domači 10—11 din, sremški 12—12.50 din kg žive teže.

Svinjsko meso. Lendava 12—14 din, Celje 18 do 20 din, Šmarje 14—16 din, Ljubljana 16 do 22 din kg.

Slanina. Lendava 18 din, Celje 20 din, Šmarje 16—20 din, Ljubljana 18—20 din kg.

Svinjska mast. Lendava 22 din, Celje 22 din, Šmarje 20—22 din, Ljubljana 21—22 din kg.

Svinjske kože. Celje 10—12 din, Ljubljana 10 din 1 kg.

Tržne cene

Krompir. Lendava 1.50 din, Celje 2.30—2.50 din, Šmarje 2 din, Ljubljana 1.50—2.50 din kg.

Fižol. Lendava 6 din, Celje 6—7 din, Šmarje 6—8 din, Ljubljana 5.50—7 din kg.

Seno. Lendava 120—140 din, Celje 100 din, Šmarje 100 din, Ljubljana 95—130 din 100 kg.

Slama. Lendava 35—40 din, Celje 50 din, Šmarje 50 din, Ljubljana 40—50 din 100 kg.

Mleko. Lendava 1.50 din, Celje 2 din, Šmarje 1.25—1.50 din, Ljubljana 2.25—2.50 din liter.

Surovo maslo. Lendava 26—30 din, Celje 28 do 30 din, Šmarje 36—40 din, Ljubljana 32—40 din 1 kg.

Jajca. Lendava 50—65 par, Celje 1 din, Šmarje 30—40 par, Ljubljana 70 par do 1 din komad.

Vino. Navadno mešano: Lendava 3.50—4.50, Celje 4 din, Šmarje 3.50 din liter. Boljše sortirano: Lendava 5—7 din, Celje 6 din, Šmarje 6.50 din liter.

Drva. Lendava 120 din, Celje 80 din, Šmarje 80 din, Ljubljana bukova 135—140 din kubični meter.

Sejmi

6. maja živinski in kramarski: Črensovci, Rajhenburg, Velenje, Sobota, Poljčane, Brežice, Črna, Veržej; živinski: Ormož, Marija Grac, Laško (namesto 5.) — 7. maja goveji: Rakičan;

živinski in kramarski: Laško, Marenberg, Mozirje, Pristava; goveji in konjski: Ptuj; svinjski: Ormož; tržni dan: Dolnja Lendava — 8. maja svinjski: Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Sv. Nikolaj v Polju — 9. maja živinski in kramarski: Turnišče; živinski: Laško; tržni dan za živila in prašiče: Turnišče — 10. maja svinjski: Maribor — 11. maja za govejo živino, ovce, koze in kramarijo: Stara gora (občina Podsreda); svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

Drobne gospodarske vesti

Povišanje cen živinskim proizvodom je odredil naš minister za trgovino in industrijo. Tako je povišana cena masti od 18.15 din na 19.15 din kg, soljene slanine od 16.25 na 17.75 din kg, meso od svinj mangalic od 12.75 na 14 din kg. Namen povišanja je, da se izvozi potrebna količina teh proizvodov. Po pogodbi z Nemčijo bi bili morali izvoziti že 77 vagonov masti, 15 vagonov soljene slanine in 14 vagonov mesa od svinj mangalic. Da se ta dobava, ki se prej ni mogla izvršiti, izvede, je trgovinski minister odredil gornje povišanje cen.

Cene koruzi in pšenici popuščajo. Popuščanje cen pri koruzi se je takoj opazilo, čim so se jele širiti govorice o uvozu koruze iz tujine. Prav tako je cena padla tudi pri pšenici. Poleg tega se govori, da bi bilo bolje namesto kontrole cen določiti najvišjo ceno žitu, predvsem koruzi in pšenici, da bi se tako žito ne smelo prodajati dražje kot bi to odločila oblast.

Za koliko so se podražile življenjske potrebščine v Beogradu? Pred osmimi meseci je v Beogradu stal 1 kg kruha 3 din, danes 4 din, liter mleka 3 din, danes 4 din, 1 kg moke 3.25 din, danes 4 din, mast 14 din, danes 20 din, jedilno olje 14 din, danes 18 din, svinjsko meso 14 din, danes 20 din, goveje meso 12 din, danes 14 din, telečje meso 14 din, danes 20 din, jagnjetina 12 din, danes 16 din. Zelo se je podražila zelenjava in kolonialno blago. Kava je prej stala 52 din, danes 80 din, riž prej 7 din, danes 14 din, kubični meter drv prej 160 din, danes 230 din itd. Obleka se je v Beogradu podražila za 30%, obutev pa celo za 40%. Življenje uradniških družin v Beogradu se je podražilo za 43%, a plače so ostale iste, kot pred osmimi meseci.

Trgovski razgovori med našo državo, Ameriko, Anglijo, Italijo in Nemčijo bodo v maju. Najprej se bodo vršili razgovori z Nemčijo in to 6. maja, potem z Italijo sredi maja, z Anglijo in Ameriko pa proti koncu maja v Beogradu.

Gospodarska posvetovalnica

J. L. Polzela. Za živo mejo se v večini primerov rabi gaber, ki prenaša senco, se zadovolji skoraj z vsako zemljo, pa tudi za mrz ni občutljiv. Sadike lahko dobite v gozdu, kjer je gosta podrast, ali pa pri kaki javni gozdni drevnici. Sadike se pa ne smejo puliti (pipati), ampak izkopati z grudo vred. Slabih sadik ne jemati. Sedaj je itak pozno za sajenje, posebno če si sadik še niste oskrbeli. Zelene sadike, ki bi jih sedaj kopali, bi se najbrž posušile. Radi tega sadite raje jeseni od srede septembra pa tja do novembra. Sadite lahko do meje, samo vejevje in korenine ne smejo segati na sosedov svet. — Sosed sme živino goniti (izgajati) na Vaš svet le, če si je to pravico priposestvoval, to je, če je živino izgajal na Vaš svet nepretrgoma 30 let in mu Vi tega niste branili. Čitajte našo razpredelnico »Razgovori z našimi naročniki«, kjer smo že neštetokrat pisali o sličnih pravnih zadevah.

Razgovori z našimi naročniki

Izsiljena poravnava. T. š. žal zelo dvomimo, da bi se Vam dalo v tem primeru kaj pomagati, zlasti ko pišete, da ste imeli svojega odvetnika. Ker se bojimo, da bi Vam z nadaljnim vrtnjem te zadeve nastali le nepotrebni novi stroški, Vam svetujemo, da plačate dolg, kakor je bil dogovorjen v poravnavi, da Vam ne bo treba plačati še stroškov izvršbe. V prihodnjic pa odklonite poravnavo, ako ste si svesti, da je pravica na Vaši strani. Ker je znašala v predmetni stvari glavnica le okoli 300 din in je sodnik izjavil, da Vaši prič ne verjame, bi bili pravdo izgubili, ker se zoper dokazno oceno prvega sodnika v bagatelnih stvareh ne morete nikamor pritožiti.

Razpolovitev sporne gozdne parcele — davki — sprava lesa. N. F. Ko ste se s sosedom poravnali ter se dogovorili, da mu prepustite polovico gozdne parcele, ki je bila po zemljiški knjigi, oziroma mati Vaša last, odnosno last Vaših prednikov, a je sosed zatrjeval, da si jo je priposestvoval, odnosno da so njegovi predniki in on izključno hasnovali že preko 30 let, bi se morali tudi dogovoriti, kaj je z davki, ki ste jih od sosedu pripuščenec polovice parcele plačevali dotlej Vi. Ako niste o tem nič govorili, Vam svetujemo, da zahtevate na povračilo dotedaj plačanih davkov opustite. V kolikor pa je davek predpisan na sosedu prepuščenec del parcele od dneva poravnave naprej, ga mora plačati sosed, od-

nosno ste upravičeni zahtevati od njega povračilo zadevnega davka, ako je bil izterjan od Vas. Javite pristojni katastrski upravi, kako teče sedaj meja ter prosite, da državni geometer ob priliki uradnega obhoda izvrši razmejitvenje. — Informacija, da bo baje izšel zakon, glasom katerega bo moral dotičnik, ki si je priposestvoval kako tuje zemljišče, vrniti to zemljišče prvotnemu lastniku, je napačna. — V kolikor Vam sosed ne pusti po dolini spravljat les, Vas opozarjamo na določilo zakona o gozdih, da mora vsak posestnik zemljišča dovoliti lastniku gozda, da izvaža čez njegovo zemljišče gozdne proizvode, če jih ni mogoče izvoziti drugače, v drugi smeri ali če bi bila druga način ali druga smer nerazumno dražja. Če se med strankama ne doseže sporazum o zasilni poti, izda odločbo okrajno načelnstvo ter določi tudi velikost odškodnine.

Kupec-mesar noče sprejeti vrnjene are, zahteva odškodnino. M. P. Ako ste o priliki, ko ste dogovorili s kupcem ceno 6 din za 1 kg žive teže, res določeno izjavili, da mu boste v primeru, ako bo na sejmu v Ptujju cena 7 din za 1 kg, vrnili sprejeto aro in svojo telico prodali naprej, tedaj ste bili upravičeni to storiti ob danem pogoju. Kupčeva izjava »Tega menda ne boš delal«, ni bila pravno merodajna, odnosno ne izraža nič določnega. Vaše stališče je še bolj sigurno, ako je ob dogovarjanju morda tudi kupec zatrjeval, da znaša cena le 6.50 din za kg. Aro (dvojno) 200 din položite pri sodišču za kupca; s tem ste svojo obvezo izpolnili in lahko mirno pričakujete tožbo. Samo ponujanje denarja (are) ne zadošča, čeprav je kupec odklonil sprejem.

Posiljatev denarja v Gorico. V. A. Poštni kuponi niso plačilna sredstva in bi jih smeli v svrhu plačila svojega dolga pri Goriški Matici poslati le, ako slednja s tem soglašala. Denar bi lahko nakazali potom banke. Najbolj enostavno bi bilo, da kako knjigarno (morda Mohorjevo družbo), ki je v trgovskih zvezah z Goriško Matico, zaprosite, naj ob priliki drugih nakazil plača še Vaš dolg. Tečaj lire ne presega 2.50 din.

Znižanje obresti in obrokov. O. J. Ako spada dolg pod zaščito, tedaj se mora znesek glavnice s kapitaliziranimi obrestmi do 20. aprila 1932 vred znižati na polovico, obresti pa je treba plačati od neznižane glavnice za čas od 23. novembra 1933 v dogovorjeni višini (največ 10%), za čas od 24. novembra 1933 do 26. septembra 1936 le 1% obresti, za čas od 27. novembra 1936 naprej pa le 3%. Od na gornji način dobljene vsote je odbiti vsa plačila, izvršena po 20. aprilu 1932, ostanek pa je plačati v 12 letnih obrokih, in sicer od vsakih 100 din po 9.80 din.

Vajenec bi rad iz Nemčije prišel na dopust. A. H. v Z. Ni nam znana ovira, da ne bi smel Vaš sin, ki je kot vajenec zaposlen v Nemčiji, priti domov na dopust in se potem zopet vrniti, pri čemer seve predpostavljamo, da ima vse potrebne listine, odnosno potna dovoljenja v redu.

Motenje posestva. R. A. Ako so Vaši posestni predniki imeli pot k viničarji preko sosedove parcele le na prošnjno, Vam sme sosed to pot prepovedati. S silo, oziroma tožbo ne bi mogli ničesar doseči, marveč le z lepega, odnosno s prošnjo ali plačilom pravice.

Naznanila

Kmečki tabor v Soboti

Navodila udeležencem

Vsi, ki nameravate potovati na kmečki tabor, ki bo v nedeljo, 5. maja, v Soboti, si kupite pri domači Kmečki zvezi znak naše organizacije, če ga še nimate! Vsi člani KZ imejmo na taboru prilet znak svoje organizacije! Prav tako si morate vsi, ki boste potovali z vlakom, preskrbeti pravilno izpolnjeno člansko izkaznico KZ, ki vam bo služila kot dokaz upravičenosti za četrtinsko voznino za potovanje na tabor. Taborni znak, ki bo stal 1 din in ki bo služil kot vstopnica na Stadion k dopoldanskemu taboru in k igri, boste vsi kupili v Soboti.

Četrtinska voznina

Za vse člane KZ, ki se udeležijo kmečkega tabora v Soboti 5. maja, je dovoljena četrtinska voznina na vseh progah v Sloveniji, in sicer za dohod od 3. do 5. maja, za povratek od 5. do 7. maja. Da to ugodnost dosežete, ravnajte takole: na domači železniški postaji dokažite s člansko izkaznico, da ste član KZ in zahtevajte obrazec za četrtinsko voznino K-14 ter polovično voznico do Murske Sobotice. (Obrazec stane dva dinarja.) Ta enosmerna polovična voznica velja tudi za brezplačen povratek, skupno z obrazcem K-14, katerega pa morate dati v Soboti pečatiti od prireditvenega odbora in na postaji!

Zato ne oddajte pri prihodu v Sobotu vozovnice in obrazca! V Soboti bodo vidno označeni in razglašeni kraji, kjer se bodo pečatili obrazci K-14 v dokaz udeležbe.

S katerim vlakom bomo odpotovali z doma?

Vsi, ki se vozite čez Zidani most ali Celje, se odpeljite z doma že v soboto, 4. maja, zvečer, tako da boste ujeli vlak, ki vozi v nedeljo iz Zidanega mosta ob 2.40, iz Celja ob 3.26. S Pragerskega ima ta vlak zvezo ob 6.05 in pride v Ormož ob 7.08, odkoder se bodo udeleženci odpeljali z rednim vlakom ob 7.23, ki pride v Sobotu ob 8.55. Če bo treba, bo tik za tem vlakom vozil iz Ormoža v Sobotu še posebni vlak!

Udeleženci s proge Maribor-Pragersko pa imajo najboljšo zvezo z vlakom, ki gre iz Maribora ob 5.26.

Udeleženci iz bližine Sobotice, to je ob progah Ormož-Ljutomer-Sobota, Gornja Radgona-Ljutomer, Kotoriba-Ormož in Hodoš-Murska Sobota, pa naj se odpeljejo v nedeljo zjutraj s prvim jutranjim vlakom, da ne bodo delali gneče na poznejših vlakih, s katerimi se bodo pripeljali udeleženci iz oddaljenih krajev!

Glede časa odhoda si zapomnite, da morate vsi, ki se peljete preko Pragerskega proti Celju itd., iz Sobotice že z vlakom ob 14.55. Ostali pa lahko počakate v Soboti do vlaka ob 18.27 iz Sobotice, ki pride v Maribor ob 22.14 in ki ima zvezo na vmesne stranske proge iz Ljutomera in Ormoža.

Kdor še ne bo pri sv. maši, naj se udeleži slovesne sv. maše ob 9 v župni cerkvi!

Slavnostni spredel se bo začel pomikati točno ob pol desetih dopoldne.

Ubogajte reditelje!

★

Banovinska skupščina mladine JRZ. V nedeljo, 16. junija, se bo vršilo v Ljubljani mladinsko politično zborovanje, združeno z občnim zborom MJRZ. Ta dan se bo zbrala v naši prestolnici slovenska mladina, da izpove svojo neomajno vdanost kralju, svojo zvestobo narodnemu voditelju ter svojo odločno voljo, stati na straži domovine. V teh težkih časih je še bolj kot kdajkoli potrebno, da je vsa narodno zavedna slovenska mladina strnjena in enotna ter da z optimizmom zre v našo narodno in državno bodočnost. Že danes opozarjamo vse krajevne organizacije MJRZ, da začno z živahnimi pripravami za udeležbo na ta veliki zbor slovenske mladine!

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Sodarski pomočnik, dober delavec, se sprejme takoj. Kupujem hrastove doge. Sulcer, sodarstvo, Vojašniška 7. 709

Kolarskega vajenca sprejme Simonič Adolf, kolar, Budina, Ptuj. 705

Učiteljska družina v podeželskem mestu išče dobro gospodinjko-kuharico. Ponudbe z navedbo plače na upravo »Slov. gospodarja« pod »Šoštanj«.

POSESTVA

Proda se vinogradno posestvo en in četrt oraia sredi Slovenskih goric, pol ure od cerkve Sv. Rupert. Pripravno za kmeta ali meščana-letoviščarja. Dovož z avtom, Triškaus, Črmlenšak 46, Sv. Lenart, Slov. gorice. 712

Umetni mlin oddam v najem s posestvom vred, proti kavciji. Gamser, Zg. sv. Kungota. 711

Kupim večje gozdno posestvo z majhno ekonomijo v lepi legi. Dosedanji lastnik lahko tudi še naprej ostane na posestvu. Naslov v upravi »Slov. gospodarja«. 708

RAZNO:

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Žalcu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 5. maja 1940 ob 8. uri zjutraj v posojilniškem prostoru. — Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Sprememba pravil po novem združnem zakonu. 5. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 6. Slučajnosti. — Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Načelnstvo. 707

VSAKOVRSSTNO ZLATO IN SREBRO

plačuje najdražje draguljar Ackerman K. nasl., Ptuj, Krekova. 706

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega in nepozabnega moža, očeta, strica in tasta, gospoda

Franca Plateis-a

se zahvalujemo vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ali ki so na kateri koli način izkazali sočutje. Posebno zahvalo izrekamo preč. g. Čičeku, jareninskemu dekanu in kanoniku, za vodstvo pogreba ter za njegove prebridke poslovilne besede, kakor tudi gg. p. Gabrijelu, katehetu šparlu iz Maribora, trojiškemu in domačemu župniku in kaplanu Želu. Tisočera zahvala vsem ostalim prijateljem in znancem, ki so se v tako obilnem številu udeležili tega pogreba. Prav posebno zahvalo izrekamo pevskeemu zboru iz Jarenine po dvodstvom gosp. Knupleža za žalostinke pri hiši, v cerkvi in na grobu. Najlepša zahvala pa tudi posestniku g. Roškerju za tovariški nagrobni govor. Najiskrenejša zahvala nadalje vsem darovalcem vencev in cvetja. Bog povrni vsem!

Sv. Jakob v Slov. goricah 28. aprila 1940.

ZALUJOČI OSTALI.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike
so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Koroška c. 5

Za birmo

vence
oblekce
kombineže
nogavice
rokavice

v veliki izbiri
kupite ugodno pri

C. Büdefeldt

Maribor, Gosposka ul.

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam na kakršen koli način izrazili sočustvovanje ob smrti naše predrage soproge, mame, babice, gospe

Alojzije Železinger

posestnice v Vukovju

in jo v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti, naša najiskrenejša zahvala! Zahvalujemo se tudi g. dr. Pihlerju za njegovo zdravniško pomoč. Posebno zahvalo pa izrekamo domačemu č. g. župniku za pretresljiv in v srce segajoč govor pri odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena zahvala!

Sv. Marjeta ob Pesnici 22. aprila 1940.

ZALUJOČI OSTALI.

Zavistna Urša

Dobra prijateljka

Vinko in Ksaver sta bila sinova dveh sosedov. Očeta obeh sta bila bogata kmeta. Ksaver je še imel tri sestre, Vinko pa je bil edinec. Ksaverjev oče, Kolmanko, je bil precej domišljav zaradi velike posesti in polne denarnice. Čeravno ni imel dosti soli v glavi, je vendar povsod hotel imeti prvo besedo. Dasi jo je že večkrat izkupil, se ni hotel spametovati. Če mu je kdo rekel »gospod«, je mogel dobiti od njega vse, kar je hotel. Kmetško obleko je omalovaževal in če ga je kdo ob nedeljah videl, je mislil, da vidi kakega meščana.

Sosed Legan pa je bil njegovo nasprotje. Prekašal je Kolmanka z bogastvom, ki si ga je večjidel pridobil s pridnim delom. Po svoji postavi je na prvi pogled delal vtis omejenega človeka, toda kdor se je z njim razgovarjal, je bil presenečen. Že nekaj let sem je bil najvplivnejši mož v vasi. Bil je oče vdov in sirot.

Sinova sta bila pravi podobi svojih očetov. Ksaver je bil jezljiv, razburljiv, ošaben in častihlepen, Vinko pa je bil skromen, pameten in marljiv.

Dasi sta bila po značaju različna, sta vendar bila dobra prijateljka. Vinko je bil v šoli prvi. V računstvu, čitanju in pisanju ga ni nihče prekašal. Zaradi svojega mirnega vedenja je bil učitelj ljubljenec. Tudi g. katehet ga je imel zelo rad.

Ksaver je bil v računstvu slab. Samo v pravo pisu je bil boljši od Vinka. Zaradi neznanja bi bil često zaprt po šoli, če mu Vinko ne bi pomagal.

Ksaver bi bil popolnoma samemu sebi prepuščen, če se Vinko ne bi zavzel zanj. Tako sta bila oba otroka ko dva brata. Vedno sta bila skupaj. Vinko je nehote in nevede vplival na Ksaverja.

Ljudje so navadno rekli: »Kjer je Vinko, tam je tudi Ksaver.«

Urša

Uršin oče je bil okrajni načelnik. Družino je spremljala nesreča. Urša je dobila za moža nekega lopova, ki je ob prvi priliki pobasal dragocenosti in denar ter izginil. Oče se je ustrelil, mati pa od žalosti umrla. Urša je podedovala nekaj denarja. Kupila si je bajto na koncu vasi in je tam živela že nekaj desetletij.

Urša je spočetka šivala obleke. Ko pa ji je vid opešal, je morala prenehati s tem delom. Sedaj je nataknila košaro na roko in šla od hiše do hiše prosjačit. Radi nesreč je bila

trda in zagrenjena. Često je zmerjala, godrnjala, celo preklinjala.

Bila je tako neznosna, da je nihče ni maral. Povsod so ji hitro dali kako malenkost in so se je skušali čimprej iznebiti. Urša za prežete dobrote ni bila hvaležna. Ljudi je sovražila, zlasti bogate. Bila je zavirljiva in če je le mogla, je rada komu škodila. Dobila je ime »zavistna Urša«. Kjer je mogla povzročiti kak prepir, se je podvzivala, da ga je čimprej ustvarila. Piko je imela predvsem na sosede, ki so živeli v lepem miru.

Sedaj si je hotela privoščiti Kolmankove in Leganove. Ni mogla prenašati tega, da so živeli v tako lepem miru. Sklenila je, da bo prijateljstvu naredila konec.

Kolmanko je ravno prišel iz hleva, ko se mu je Urša hinavsko prismejala nasproti. Mož ni bil skop in ji je dal lep kos kruha in novec.

»Tako, Bog ti blagoslovi oboje!« je dejal. »Ko boš šla mimo cerkve, stopi noter in zmoli zame dva očenaša.«

»Oho, Kolmanko, ti bi rad naredil iz mene kako pobožnjačo. Veš, jaz nisem za to. Jaz ne delam tako ko vaša soseda, ki v cerkvi zavija oči, zunaj pa opleta z jezikom ko krava z repom. Ali še ne veš, kaj je govorila o tebi?«

Kolmanko je prisluhnil. »Kako bi mogel vedeti, kaj ženske čvekarijo. Sicer pa kdo ve, ali je res kaj govorila!«

»Pri moji duši, jaz ne lažem!« je odvrnilo ženšče in si položilo desnico na srce. »Jaz ti povem čisto resnico. Leganovka je rekla, da si si ti tvojo nedeljsko obleko pri judu izposodil in da je tvoj fant tako neumen, da še tega ne ve, da je dvakrat dve štiri. Seveda sin ne more biti pametnejši ko oče.«

»Kaj, tako je govorila Leganovka?«

»Da!« je prikimala brezzoba Urša. »Lahko vprašaš. Saj že vrabci čivkajo o tem. In še to je rekla, da bo že naredila konec tvojemu ponosu. Vse to mi je povedala in jaz sem prihitela sem, da bi ti vse povedala.«

Kmet je vzkipeł. Poklical je hlapca in mu naročil:

»Poženi to bablje od hiše!...«

Urša ni počakala, da bi hlapec izvršil povedlje. Tako naglo je odšvedrala, kakor da bi ji gorelo za petami.

Na ulici je zagledala otroke, ki so hiteli iz šole. To jo je odvrnilo od namere, da bi šla h Leganovim obrekovat Kolomanka. Bala se je, da bi jo otroci napadli s kamenjem, zato je zavila v drugo smer in jo brusila proti domu.

Prepir

Minulo je nekaj let, a Urša še ni našla prave prilike, da bi nasitila svojo maščevalnost.

Vinko in Ksaver sta medtem dorasla in sta bila godna za žentev.

Ksaverjev oče je nenadoma umrl; padel je z voza in si zlomil tilnik! Ko so minuli meseci žalovanja, se je sin oženil. K hiši je pripeljal Puharjevo Trezo, in sicer po nasvetu kleptave Urše.

Treza je bila oseba, ki se je Urši zdela primerna za izvedbo njenega načrta. Bila je naduta, samovoljna ženska. Ker za delo ni bila, je bil Ksaver kmalu nezadovoljen z njo.

Nekega dne je bila Treza sama doma. V sobo je nenadoma stopila Urša.

»Dober dan, Treza!« je priliznjeno pozdravila. »Kaj pa se je zgodilo, da tako temno gledaš?«

»Eh, kaj! Mož me je razjezil. Venomer me zmerja, da je kar grdo. Če bo še naprej trajalo, mu bom ob prvi priliki ušla.«

»Tega ne smeš storiti. Jaz ti bom pomagala, da si boš spet pridobila moževo naklonjenost. Jaz vem, kdo mu je zmešal glavo. Sosedova Lenčka. Ali nisi opazila, kako često zahaja mož k sosedovim in kako dolgo se mudi pri njih?«

»Saj res!« je prikimala žena. »Toda kako ga naj odvrnem od sosedovih?«

»Začni prepir in s tem bo konec prijateljstva.«

(Dalje sledi)

SMEJTE SE!

Papež Aleksander

Papež Aleksander je bil zelo radodaren in čim višjih dostojanstev je bil deležen, tem večje dobrote je delil revežem. Sam o sebi je dejal:

»Dokler sem bil škof, sem bil bogat, kot kardinal sem obubožal, kot papež pa sem popoln berač.«

Dobrosrčni ljudje

Potnik (pride na gostilniški vrt, ki je poln pivcev): »Gospod krčmar, kaj pa obhajate danes, da imate toliko gostov?«

Krčmar: »Veste, stvar je ta: pred dvema tednoma mi je pogorela hiša v vinogradu in sedaj prihajajo ljudje pit, da bom lažje postavil novo hišo.«

V šoli

Učitelj: »Ali je naša zemlja res podobna jabolku?«

Vanček: »Res!«

Učitelj: »Zakaj sodiš tako?«

Vanček: »Že radi tega, ker so v njej prav tako črvi kakor so v jabolku.«

V prepiru

Marko: »Jaz stavim svojo glavo, da imam prav.«

Tone: »Jaz pa svojo denarnico, da nimaš prav.«

Marko: »Dobro, velja: tvoja denarnica in moja glava velja isto.«

Tone: »Prav imaš; moja denarnica je namreč prazna...«

Sodnik (priči, ki je trdila, da je videla požigalca): »Vi ste torej videli požigalca! Kako pa je izgledal?«

Priča: »Bil je velik, močan mož, nekoliko debelušast, neumnega obraza. Priljubeno tak je bil kot vi, gospod sodnik!«

★

UGANITE!

Kateri konj vidi zadaj prav toliko kot spredaj. (Slep.)

Na eni strehi so trije veliki dimniki, na drugi strehi dva velika in eden mali in na tretji strehi štirje dimniki. Kaj pride iz vseh teh ven? (Dim.)

Je prav tvoja osebna last, rabijo jo pa drugi mnogo več nego ti sam. Kaj je to? (Primek.)

★

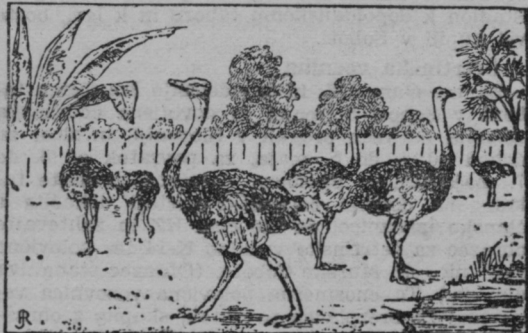
IGRAJTE SE!

Kdo je zadnji?

Voditelj igre zapove: »Vstanite!« Kdor zadnji vstane, mora dati zalog. Ravno tako oni, ki zadnji sede, ko voditelj zapove: »Sedite!« — K igri je potrebno večje število oseb.

★

POIŠČITE!

Kje je čuvaj?

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete, 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica
Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

OGLASI

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternceki
CELJE 24

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, SVILA, DELENI, PLATNO, CEFIRI, TISKOVINA

Žepne ure od din 35.-. Budilke od din 39.-

Ročne ure od din 70.-

J. Janko

urar in draguljar

Maribor, Jurčičeva ul. 8
Kupuje zlato po zvišani ceni!
Schaffhausen, Longines, Doxa, Omega itd.

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Prekljici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20cm² 1 din, do velikosti 50cm² din 2'50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Sprejmejo se učenci za orglarsko šolo. Dopisi: Cerkevno-glazbeni tečaj, Vinica-Ormož. 696

Treznega majerja s petimi delovnimi močmi išče Dvoršak, Kamnica 84 pri Mariboru. 691

Dekle do 20 let za pomoč v trgovini in gospodinjstvu iščem. Ponudbe poslati s prepisom zadnjega šolskega izpričevala na upravo pod »Maribor 694«.

Sprejemem poštenega hlapca na majhno posestvo, ki opravlja vsa dela. Vprašati: postaja Slivnica. 690

Zdravo, kmečkih del vajeno, vestno dekle takoj sprejme župnišče Muta. 689

Vuk Franc se želi izučiti za krojača ali mesarja z vso oskrbo. Krtinče 42, p. Podplat. 692

Služkinja z desetletnim spričevalom išče službo. Vešča vsega kmetijskega in vrtnega dela. Naslov v upravi. 700

Majerja z družino potrebujem. Takojšen nastop. Franc Koželj, Bukovžlak, Teharje. 667

Pridnega močnega fanta, ki ima veselje do kovačke obrti, sprejme Matej Bregant, Orehova vas. 674

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah

v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

POSESTVA:

Proda se lepo posestvo 12 oralov zemlje po nizki ceni v Košakih 11. Alojzija Kronvogel. 695

Gozd na prodaj. L. Kovačič, Preša, pošta Majšperg. 698

Prodajam tri orale veliko posestvo v bližini Maribora z vinogradom, sadovnjakom, gozdom, njivami, s hišo in gospodarskim poslopjem, ki sta novi, kriti z opeko. Zemljišča združena okrog hiše. Lega lepa. Cena okoli 62.000 din. Naslov v upravi lista. 699

Prodajam posestvo 28 oralov, lep sadonosnik, njive, travniki, gozdovi, v dobrem stanju. Franc Senekovič, Zg. Voličina 31, Sv. Rupert, Slovenske gorice. 702

Stanovanjska hiša z delavnicami v sredini mesta Maribora se takoj ugodno prodaj. Vse nadaljnje informacije pri g. Jože Drevenšek, Maribor-Krčevina, Praprotnikova ulica 10. 704

RAZNO:

Birmanske ure kupite dobro in poceni pri grajskem urarju v Mariboru. 615

Kmetje! Nudi se vam velika priložnost za nabavo novih kosov vseh velikosti in tipov ugodni ceni pri trvdki Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja ulica 14 in podružnica vogal Ptuj-ske in Tržaške ceste. Pohitite, sedaj je še čas! 697

Sedem kompletnih okenskih podbojev (Fensterstock) s krili zastekleni po nizki ceni na prodaj. E. Zelenka, Maribor, Ulica 10. oktobra 5. 701

Firnež, barve, lake, čopiče itd. kupite poceni pri Franjo Hanl, Maribor, Orožnova ulica 3, nasproti Mestne hranilnice. Prepričajte se pred nakupom! 663

Podpisani naznanjam, da imam v svoji trgovini rezan les, cement, apno, trboveljski premog po dnevni ceni na prodaj. Se priporoča Miha Brenčič, trgovec, Ptuj, Ormoška cesta 3. 647

Cepljeno trsje in korenjake prodaja Turin, Modraže, p. Studenice pri Poljčanah. 362

Nogavice (lastni izdelki, znižane cene), pletenine, perilo kombineže, volna, rute, odeje, koce, platno, obleke itd. Trgovina »Mara«, Oset, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 636

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastonj! 114

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Cepljene trte, korenjake, ameriške ključice in sadno drevje razpošilja v prvovrstni kvaliteti drevesnica Gradišnik, Šmarjeta pri Celju. 218

Cunj, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, mešenino kupi in plača najboljšo: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristno barvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 15—18 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 150 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Vi potrebujete

preden pa kupite, si oglejte veliko izbiro OBLEK, KLOBUKOV, PERILA, NOGAVIC, PLAŠČEV itd. v novi modni trgovini

„LAMA“

Maribor, Jurčičeva 4

Prost ogled! 423

Vse različne tiskovine

naročajte v

Tiskarni sv. Cirila — Maribor

HALO!

Velika odprodaja manufakturnega blaga radi odselitve! Prodajamo 10—20% ceneje od znano nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v **ČEŠKI MAGAZIN MARIBOR** (pri glavni policiji). Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga! 679

HALO!

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospoške-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

KLOBUKE

moške po din 42.—, 52.—, 72.—
otroške po din 30.—, 34.—, 42.—

O BLEKE

PERILO, ČEVLJE, NOGAVICE
itd. kupite najugodnejše pri 422

JAKOB LAH

MARIBOR — GLAVNI TRG 2

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD MARIBOR 106

Kupujte pri naših inserentih!

Ustanovljena leta 1904.

Točna in solidna
postrežba.

Kilne pase

trebušne obveze proti visečim trebuhom, potujočim ledvicam in znižanju želodca. Gumijeve nogavice in obveze za krčne žile. Umetne noge in roke, korzete, bergle, podloge za ploske noge, suspensorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah.

Fr. Podgorška naslednik:

Fran Bela, bandažist, Maribor, Slovenska ul. 7

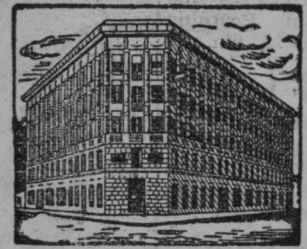
Pismena naročila se izvršujejo točno ter pošiljajo po povzetju. 526

Želite dolgoročno POSOJILO na hišo ali posestvo, obrnite se na 665

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

Dobro blago

še po stari ceni dobite pri TRPINU, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 15. 574

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POZAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gospoška ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—

Dravska dolina

Matija Munda, prost v Dravogradu:

Iz zgodovine Dravograda

Dravograd je bil že v dobi stare Avstrije pomemben trg, najvzhodnejši v takratni koroški deželi. Njegovo trgovsko zaledje je na eni strani tvorila Labotska dolina s št. Pavlom, št. Andražem, nekdanjim sedežem Lavantinske škofije, in Wolfsbergom, katerega z Dravogradom veže cestna in železniška zveza, na drugi strani pa Mežiška dolina in železniška zveza čez Pliberk v Celovec, s sedežem škofije, h kateri sta do prevrata spadala tudi Dravograd in Mežiška dolina. Po koroškem plebiscitu in končni določitvi meje je Dravograd osamel. Bližnja meja mu je prezela dovodne in odvodne žile, treba je bilo dobrih deset let, preden je navezal življenjske stike z bivšimi štajerskimi kraji proti Mariboru po Dravski dolini in proti Slovenjmu Gradcu in Celju po Mislinjski in Savinjski dolini in se tako preroyal in utrjen priključil svobodni Sloveniji, za katero predstavlja danes branik, ki čuva nad našo severno mejo. S priselitvijo vseh važnejših upravnih uradov, zlasti okrajnega načelstva in davkarije, je v zadnjih letih postal Dravograd res središče dravograjskega okraja in si tako zagotovil razvoj za bodočnost.

Kakor ugotavlja Mravljak v svojem zgodovinskem opisu Dravograda, beremo prvič v zgodovini ime Dravograd — Traberke že leta 1161. V tem času so bili gospodarji dravograjskega okoliša graščaki Dravograjski ali Trušenjski, ki so si na griču nad sedanjim Dravogradom sezidali svoje gradove, katerih razvaline so še danes vidne. G. dr. Sušnik je odlomek te grajske zgodovine opisal v lepi romanci o koroški roži Adelajdi — romanca je izšla v božični prilogi »Slov. gospodarja« leta 1938.; g. Anton Brumen jo je celo dramatiziral in so jo zadnji čas že igrali na nekaterih slovenskih odrih — ki je, preoblečena v meniha, rešila svojega ljubljeneega soproga iz turške sužnosti. Pod temi gradovi se je počasi začel razvijati trg Dravograd, zlasti po letu 1150., ko je Ortolf Trušenjski s pomočjo podložnih tlačanov začel zidati dravograjske gradove. Naselbina pod gradom se

že leta 1180. imenuje kot trg. Omenja se tudi že most čez Dravo pod gradom, pri katerem se je pobirala za graščaka mostnina, katere so bili oproščeni samo gospodje iz šentpavelskega samostana. Promet je že takrat moral biti prav živahen, saj so bili dani vsi pogoji za to: edini večji kraj ob deželni meji, ležeč ob podravski cesti s prehodom v Mežiško, Mislinjsko in Labotsko dolino. Tako se je skozi ves srednji in novi vek razvijal in rastele Dravograd s trškimi pravicami in s trškim rihtarjem na čelu, podložen cerkvi in graščini, vse do leta 1849., ko so z novim občinskim zakonom bile ustanovljene svobodne občine s samostojnim delokrogom. Danes družijo velika dravograjska občina skupaj pet župinj: Dravograd, Ojstrico, Črneče, Libeliče in št. Peter na Kronski gori, tako da je trg sam zadostno povezan s svojo okolico.

Tudi v cerkveno-upravnem pogledu ima Dravograd svojo lepo zgodovino za seboj. Že leta 1170. je grof Kolon Trušenjski v razvijajoči se naselbini pod gradovi sezidal cerkvice, posvečeno sv. Vidu. Cerkev stoji še danes sredi trga Dravograd, sedaj kot podružnica, in predstavlja tako enega najstarejših stavbarskih spomenikov. Henrik, graščak dravograjski, je pa leta 1237. dosegel pri solnograškem nadškofu, da se je sedež prvotne župnije, ki se je raztezala od Rude na Koroškem pa do št. Ožbalta ob Dravi, prenesel iz Labota v Dravograd. Zadevna listina je bila izdana 8. marca 1237. (Leta 1937. smo obhajali 700 letnico ustanovitve dravograjske župnije.) Dravograjski gospodje so novo župnijo tudi primerno dotirali, tako da je moglo od dohodkov živeti šest nadarbinarjev-duhovnikov. Istim je prepustil graščak tudi svojo hišo v trgu, sedanjo Pirtovšekovo hišo, ki nosi na pročelju še danes lepo fresko presvete Trojice. Istočasno je nadškof povzdignil novo ustanovljeno župnijo v proštno in določil, da biva in deluje tukaj kapitelj šestih duhovnikov-kanonikov, ki naj oskrbujejo dušno pastirstvo v vsej obsežni župniji. Prvi član kapiteljna je bil proštov vikar, drugi kanoniki pa so bili obenem župniki sedanjih sosednih župnij, eden v Labotu, drugi na Ojstrici, tretji na Muti, četrti v Marenbergu, peti pa doma. Ostala organizacija ka-

piteljna nam je neznana. Kapitelj je obstajal v Dravogradu nekako do 17. stoletja, ko je proštov namestnik dekan Obser postal privrženec luteranstva. Zgodovinar Hohenauer celo trdi, da je bil kapitelj sekulariziran leta 1620., ker se je javno priznaval k novi veri. Z ustanovitvijo sosednih samostojnih župnij je kapitelj izgubil tudi svoj pomen. Danes je od nekdanjega kapiteljna ostal prošt sam z dvema sistemiziranimi kaplanskima mestoma, ki pa sta trenutno obe nezasedeni.

Prošt sam običajno niti ni stanoval v Dravogradu, ampak je imel svoj sedež v št. Janžu na Mostiču (Brückl) na Koroškem. Prav redko je prihajal v Dravograd, saj je tukaj opravljal njegove dolžnosti njegov namestnik-dekan kot šef kapiteljna. Celu proštni vtelešene župnije je podeljeval dekan s kapiteljnom. Šele po razpustu kapiteljna so dravograjski proštni stalno stanovali v Dravogradu. Samo šest poslednjih je v Dravogradu pokopanih, po rodu sami koroški Slovenci.

Sedanja proštnska cerkev v Dravogradu, posvečena sv. Janezu apostolu in evangelistu, je za 150 let mlajša od prvotne župnijske, sedaj podružnice sv. Vida v trgu. Sedanja proštnska cerkev se prvič imenuje leta 1386. Najbrž je približno v tem času bilo pozidano tudi poslopje sedanje proštnje.

Od ustanovitve leta 1237. pa do leta 1859. je bila dravograjska župnija sestavni del lavantinske škofije. Tega leta je bila dodeljena krški škofiji v Celovec, od leta 1919. pa spada spet pod lavantinsko škofijo. Po prevratu je bil nekaj časa v Dravogradu celo generalni vikariat za vse iz krške škofije Jugoslaviji pripadle koroške župnije.

In rod, ki biva tod, je v duši čvrst in zdrav, a krvavo potreben narodnih buditeljev, vzgojiteljev in vodnikov, predvsem duhovnikov in učiteljev, ki bodo z nacionalno vzgojo še bolj razredčili one zapeljane, ki izven svobodne Jugoslavije iščejo svojo obljubljeno deželo, ta narod vsaj z mlajšo generacijo, ki sedaj prihaja v življenje, moralno in versko tako dvignili, da bo iz Dravske doline izginilo »das einfache Christentum«, ga prosvetno vzgojili, da bo vzljubil knjigo in slovenski časopis, in z denarjem, ki mu ga prinaša gozd, znal gospodariti v korist svojega doma in svoje družine.

Gospod, ta rod zasluži, da mu daš pomlad veselo.

PODLISTEK

Januš Golec:

Odločilne občinske volitve

Ban dr. Marko Natlačen je počastil pred dvema letoma kmečki tabor na Remšniku v marenberškem okraju ob severni meji. Gosp. ban je nagovoril obmejne Slovence ob tej priliki pomenljivo in je pohvalil zlasti Remšničane, kar se tiče njihove neustrašene zavednosti že v hudih časih pod rajno Avstrijo. Zavedni Remšničani so vzdržali ter odbili svojčas vse navale »Südmärke« ter »Schulvereina« in jih nista mogla podjarmiti in pojaničariti ponemčevalno nasilje ter prefriganost.

V zadnjih resnih časih zaslužijo še živčni remšniški obmejni borci, da se zabeleži in ohrani poznejšim rodovom v spomin one v narodnem oziru odločilne občinske volitve decembra leta 1911., katere so za vedno zajezile val nemštva.

Ponemčevalno delo

Iz predvojnih let je znana poleg št. II. ja s Slovenskimi goricami tudi Dravska dolina, katero so obdelovali Nemci z vsemi silami, da bi jo ponemčili. Po raznih postojankah so stavili šulferajnske šole. Kjer ni šlo z usiljenjem nemščine po šolah, tamkaj so kupovali od zadolženih kmetov hribovska posestva, katera so nazivali hoube. Na hubah so imeli svoje majerje in ti so bili priganjači za nemškutarske tabore.

Na Remšniku n. pr. ni šlo s šulferajnsko šolo, ker ne bi bili dali domačini dovoljnega števila otrok v ponemčevalnico. Nemci in nemškutarji so pač kupovali pod roko in na dražbah posestva in na ta način so se skušali za vsako ceno vtihotapiti v občino. Nemškutarski občinski zastop bi bil dovolil brez vsega šulferajnsko šolo in po par letih bi bila padla v nenasitno germansko žrelo poleg Sv. Primoža nad Muto najbolj zanesljiva slovenska trdnjava — Remšnik.

Hvala Bogu se to ni zgodilo, ker je odločnost Remšničanov Marenberžanom zaprla vrata v občino in so opustili po odločilnem porazu pri občinskih volitvah leta 1911. vse nadaljnje napadalne poskuse.

Kako je prišlo do sijajne slovenske zmage, naj pojasnijo naslednje vrste.

Razmere pred volitvami

Pisec naslednjega spomina iz narodnih bojev je bil tri leta pred izbruhom svetovne vojne mlad kaplan na Remšniku, kjer je bil za župnika poznejši in danes že upokojeni zavrčki g. dekan Anton Podvinski, kateri preživlja zasluženi pokoj na Gorenjskem.

Že davno blagopokojni remšniški g. župnik Jurij Žmave in Podvinski sta v tej župniji tako populila nemškutarski plevel, da je ostala velika občina odločno slovenska, dasi je bila okrog in okrog obdana od nemškutarskih občinskih zastopov. Vsem pritiskom kljubujoči narodni otok je bil trn v peti premožnim nemškim in nemškutarskim Marenberžanom. Od-

pirali so skozi leta svoje listnice ter mošnje, izmetali so poleg tega še toliko Südmarkinega denarja, da so pri občinskih volitvah leta 1911. računali s prav sigurno zmago v vseh treh razredih po tedaj veljavnem volilnem redu za občine.

G. Podvinski se je zavedal, da bo padla občina, pride nemška šola in za to nemške pridige itd. Ako bi se bil lotil agitacije po časopisju, bi bil izgubljen. V tistem letih borni hribovski narod ni bil bogve kaj naročen na tednike. Za primer pa, da bi bil prinesel »Slov. gospodar« le eno opozorilo, naj se pokažejo Remšničani tudi pri teh volitvah neomajni hrasti, bi bili Marenberžani nastlali vso župnijo z vsemi grožnjami ter lažmi, katere bi bile tiskane z debelimi črkami.

Vsaka tiskana agitacija od slovenske strani bi bila razkrila zanimanje za volilni boj in s tem bi že bila zasigurana zmaga Nemcem, kateri bi se ne bili plašili nobenega nasilja, ker je bila oblast itak na njihovi strani.

V poštev je prišla edino le ustna agitacija od volilca do volilca, tako zaupno, da bi zanjo Marenberg sploh ne zvedel.

Pri tej najbolj preprosti agitaciji sem prišel v poštev samo jaz, ki sem bil tedaj gibčnih nog; medtem ko je g. župnika privijal posebno v zimskem času protin in niti prav hoditi ni mogel.

Sneg dobrodošel obema taboroma

Občinske volitve na Remšniku so bile razpisane za december 1911.

Posestno gibanje v marenberškem okraju

v času od 1. januarja do 31. marca 1940

Kupil (ali pridobil) si je:

Lipnik Peter in Ana, Sp. Kapla, od Donik Marije in Franca, Sp. Kapla, zemljišče 55 k. o. Kapla. Cena: 8000 din, preskrba in renta 100 din letno.

Dobrina Ivana, Zg. Muta, od Knol Elizabete, Zg. Muta, zemljišče 53 k. o. Muta. Cena: 2000 din.

Črešnik Marija, Vuzenica, od Črešnika Franca, Vuzenica 104, zemljišče 7 k. o. Vuzenica. Cena: 12.000 din. (Po ženitni in dedni pogodbi od 5. avgusta 1939.)

Vraber Marija, Sp. Kapla, od Vraberja Antona, Spodnja Kapla 97, zemljišča 41, 112 in 121 k. o. Sp. Kapla. Cena 150.000 din.

Gros Anton in Hedvika, Zg. Vižinga, od Haine Vinka in Marjete, Zg. Vižinga, zemljišče 78 k. o. Zg. Vižinga. Cena: 15.750 din in prevzem dolga.

Erjave Julijana, Sv. Primož, od Nagliča Viktorja, Sv. Primož I, zemljišče 4 k. o. Sv. Primož I in 44 k. o. Sv. Jernej. Cena: 24.000 dinarjev.

Grizold Barbara, Sv. Janž, od Kolar Franca in Katarine, Sv. Janž I, zemljišče 77 k. o. Sv. Janž I. Cena 800 din.

Cerkev sv. Jurija, Remšnik, od Hiter Alojza in Genovefe, Remšnik, zemljišče 55 k. o. Remšnik. Cena 35.200 din.

Rižnik Tomaž in Franciška, Sv. Janž, od Rižnik Urše, Sv. Janž I, zemljišče 32 k. o. Sv. Janž I. Cena: 39.000 din. (Po ženitni in dedni pogodbi z dne 30. junija 1939.)

Rudolf Peter in Marija, Sv. Danijel, od Rudolf Gregorja in Jožefe, Trbonje, zemljišče 51 k. o. Sv. Danijel. Cena: 66.000 din. (Po izročilni pogodbi z dne 29. sept. 1938.)

Galer Marjeta, Gmajna pri Slovenjem Gradcu, od Ribiča Jakoba, Sv. Primož I, zemljišče 17 k. o. Sv. Primož in 37 k. o. Pernice. Cena: 24.000 din.

Otič Miha in Elizabeta, Trbonje, od Glas Karla in Marije, Trbonje, zemljišče 49 k. o. Trbonje. (Priposestovano 13. oktobra 1939.)

Kupljen Valentin in Zofija, Trbonje, od Smolar Ivana in Neže, Trbonje, zemljišče 50 k. o. Trbonje. Cena: 4000 din.

Prasnic Ferdinand, Brezno, od Folmajerja Alojza, Brezno, zemljišče 101 (Folmajer) in

100 k. o. Brezno (Prasnic). (Po menjalni pogodbi z dne 11. decembra 1939.)

Pavlič Martin in Eliza, Trbonje, od Smolar Ivana in Neže, Trbonje, zemljišče 35 k. o. Trbonje. Cena: 3500 din.

Germut Gregor, Radlca, od Germut Marije, Radlca, zemljišče pol vl. št. 29 k. o. Radlca. (Po pris. listini z dne 31. januarja 1940.)

Hauzer Avgust, Sv. Janž, od Hauzerja Alojza, Sv. Janž I, zemljišče pol vl. št. 25 k. o. Sv. Janž I. (Po pris. listini z dne 31. januarja 1940.)

Altbauer Marija, Brezni vrh, od Reka Franca, Brezni vrh, zemljišče pol vl. št. 29 k. o. Brezni vrh. (Po pris. listini z dne 19. januarja 1940.)

Štruc Anton, Sp. Kapla, od Pokeržnik Antona in Kristine, Sp. Kapla, zemljišče 20 k. o. Sp. Kapla. Cena: 15.000 din.

Doler Veronika in Anton, Dravče, od Rogina Marije, Dravče, zemljišče 17 k. o. Dravče. Cena: 80.000 din. (Po izročilni pogodbi z dne 27. oktobra 1939.)

Korn Marija, Zg. Vižinga, od Korn Julija, Zg. Vižinga 35, zemljišče 46 in 47 k. o. Zg. Vižinga. Cena: 7500 din. (Po delilni pogodbi z dne 18. julija 1939.)

Pušnik Ivan, Janževski vrh, od Pušnik Antonije, Brezni vrh, zemljišče pol vl. št. 84 k. o. Brezni vrh. Cena: 3000 din. (Po darilni pogodbi z dne 12. decembra 1937.)

Pušnik Julijana, Brezni vrh, od Pušnika Ivana, Brezni vrh, zemljišče pol vl. št. 84 k. o. Brezni vrh. Cena: 6000 din.

Žavcer Blaž in Angela, Brezni vrh, od Pušnik Ivana in Julijane, Brezni vrh, zemljišče 84 k. o. Brezni vrh. Cena: 14.000 din.

Pažek Amalija, Kozji vrh, od Pažek Elizabete, Kozji vrh, zemljišče pol vl. št. 22 k. o. Kozji vrh. Cena: 14.000 din. (Po izročilni pogodbi z dne 11. februarja 1939.)

Mori Jakob, Sv. Danijel, od Morija Jožefa, Sv. Danijel, zemljišče pol vl. št. 46 k. o. Sv. Danijel. Cena: 48.000 din. (Po izročilni pogodbi z dne 30. oktobra 1939.)

Nedoletna Gros Justina, Zg. Vižinga, od Gros Hedvike, Zg. Vižinga, zemljišče pol vl. št. 69 in 78 k. o. Zg. Vižinga. Cena: 8000 din. (Po izročilni pogodbi z dne 21. jan. 1939.)

»Bajta«, r. z. z. o. z., Maribor, od Tomasi Marte, Vicman Vilhelmine in Miglič Katari-

ne, Ribnica, zemljišče 134 k. o. Hudi kot. Cena: 9000 din.

Vraber Anton, Sp. Kapla, od Lep Franca in Jožefe, Sp. Kapla, zemljišče 147 k. o. Sp. Kapla. Cena: 6550 din.

Tertinek Franc, Sv. Ožbalt, od Tertinek Ivane, Vurmat, zemljišče 146 k. o. Sp. Kapla. Cena: 6000 din.

Draksler Friderika, Zg. Muta, od Drakslerja Edvarda, Zg. Muta, zemljišča 29 k. o. Zg. Muta, 20, 21 in 54 k. o. Sv. Jernej. Cena: 30.000 din, dosmrtno stanovanje in renta 1000 din letno. (Po pris. listini z dne 10. februarja 1940.)

Planšak Ivan, Sp. Vižinga, od Mlinarič Elizabete, Sp. Vižinga, zemljišče 47 k. o. Sp. Vižinga. Cena: 43.000 din.

Falant Friderik, Zg. Vižinga, od Falanta Martina, Zg. Vižinga, zemljišče 53 k. o. Zg. Vižinga. Cena: 20.000 din. (Po pris. listini z dne 9. marca 1940.)

Arnold Elizabeta, Hudi kot, od Arnold Jožefe, Hudi kot, zemljišče 9 k. o. Hudi kot. (Po pris. listini z dne 9. marca 1940.)

Perjat Antonija, Remšnik, od Perjata Ivana, Remšnik, zemljišče 3 a k. o. Radlca. (Po pris. listini z dne 9. marca 1940.)

Posestno gibanje v okolici Dravograda

V okolici Dravograda so v zadnjem času prešli iz tujih v domače roke trije gradovi z velikimi posestvi:

1. Hirschlerjevo veleposestvo z razvalinami dravograjskih gradov, katero se razteza od Dravograda pa do državne meje na Košenjaku z velikanskimi gozdovi in 15 kmetijami, je kupil g. Kocič, polkovnik v Beogradu, in njegova žena Olga, roj. Goll, hčerka industrijalca v Dravogradu.

2. Kirchnerjevo graščino v Črnečah so kupile šolske sestre iz Slovenske Bistrice in odprle tam banovinsko vzgajališče za odrasla dekleta. Posestvo samo je bilo deloma razparcelirano in so posamezne parcele poleg šolskih sester pokupili domačini.

3. Največjo in najlepšo graščino ob železnici malo pred dravograjskim kolodvorom z imenom Buchenstein — Bukovje pa je z vsem velikim gozdnim zemljiščem pred kratkim kupil lesni trgovec g. Ivan Veržun iz Meže.

Največ je pripomoglo do zmage nebo, katero je izšlo po hribih in grabah 14 dni pred volitvami tako na debelo snega, da je bil tako rekoč onemogočen promet iz ene grabe v drugo, kaj šele, da bi si bil upal kak agitator iz Marenberga po vrhah obširne remšniške občine.

Nemškemu in slovenskemu taboru je bil fežkolenski sneg dobrodošel. Marenberžani so itak imeli odločilno besedo radi svojih hub v prvem in drugem razredu. V tretjem razredu so hoteli na signa s svojimi majerji in kajšlerji. Z vso sigurnostjo so računali, da se radi vremenske neprilike zavedni in starejši Remšničani volitev sploh ne bodo udeležili. Nemci bodo prikobacali s svojo gardo, Slovencev ne bo in Remšnik bo smuknil brez truda in boja v nenasitno nemško malho!

Tak je bil položaj, ko me je poslal 14 dni pred volitvami g. župnik v visoki sneg, da boljše posestnike pridobim za sigurno osebno udeležbo, od manjših in manj zavednih pa pobere pooblastila.

Snega je bilo toliko, da bi sam ne bil zmožel prenaporne poti niti preko prve grabe. Moral sem si poiskati spremljevalca, da bo gabal nekaj časa eden snega na celoma ter stopal drugi za njim, ter obratno.

Za spremstvo mi je pridobil g. župnik že rajnega Hartmana, kateri si je bil ravnokar pozidal ne daleč od fare malo pekarijo in je bil mož najboljših let ter mu je bila dobro znana vsaka steza, hiša, bajta ter kajža s prebivalci vred. Hartman je vzel s seboj poleg dolge

planinske palice cekar, ki je bil edina vaba in brez katerega bi tudi jaz ne bil pridobil za slovensko sveto stvar najbrž nobenega volilca.

Hartmanov cekar

Na hribovitem Remšniku je bilo v predvojnem času takole: ako se je bližal nenapovedano kakemu domu duhovnik, je ženski svet odklopotal na podstrešje hiše, moški so se pa potuknili kam v hlev ali kam drugam, da ni bilo na prvi pogled žive duše pri hiši. Moral si dolgo čakati, da se je hišna gospodinja na dilah preoblekla ter se počasi primuzala v izbo. Po dolgovoznem govorjenju semtertja si lahko nagovoril mater, da je ona priklicala gospodarja, s katerim si se lahko razgovoril, zakaj si ga obiskal in kaj da hočeš od njega. Hartman je bil obče poznan domačin s cekrom in ta je že od daleč oznanjal, da pride cekar v poštev samo za gospodinje, katere so imele v nedostopnem času jajca na prodaj.

Jaz sem moral daleč zaostajati za Hartmanom, kakor hitro je bila kaka hiša z volilcem na vidiku. Spremljevalec je moral zaplesti in zatopiti domače v jajčjo kupčijo, da sem lahko stopil od daleč nevidno na sredo izbe, iz katere mi nikakor ni mogel več uiti gospodar.

Hartmanov cekar je rodil za Slovence še to dobro, da je bil enkrat v hiši s to vabo presečen ženski svet odločno na moji strani. Za primer, da bi bil imel ače kake pomisleke proti podpisu pooblastila ali obljubi osebne volilne udeležbe, bi ga bil ženski svet

tako prijel, da bi se bil moral vdati. Remšničane pa je poleg drugih dobrih lastnosti dičila še ta, da so držali dano obljubo in bi jih ne bil pretental noben Marenberžan več.

Agitacija od volilca do volilca je bila zelo utrudljiva samo radi visokega snega. Končana je bila par dni pred volitvami in je obetala zmago v vseh treh razredih, če se ne bo zataknilo kaj nenavadnega ter nepredvidenega.

V jutro na dan volitev

Na dan volitev sta bila uverjena vsak tabor zase, da bo zmagal, in sicer samo radi izrednih snežnih težkoč in ovir.

Komaj je razsvetlilo sonce hribe ter grabe, že so prisopihali k Sv. Juriju na Remšnik v dolgi, dolgi procesiji marenberški volilci za prvi in drugi razred, za njimi pa tretjerazredna raja majerjev in kajšlerjev.

Preprosti možje — volilno orodje nemške gospode — so bili otovorjeni s težkimi nahrbtniki, o katerih nismo vedeli, kaka presečenja prikrivajo.

Gospodje volilci so bili oznojeni, da se je kar kadilo od njih, utrujeni in so koj odcepali v volilni lokal, kateri je bil v obeh gostilniških prostorih pri »Virtu« prav pri župni cerkvi.

Volilni komisar je bil še danes v Sloveniji v pokoju živeči upravitelj šole na Breznu. Orožnika ni bilo nobenega.

Raca na vodi, je bila gospoda iz nasprotne tabora s svojim podložnim spremstvom

Pregled župnij

DRAVOGRAD

Fare v naši dekaniji in naši dušni pastirji

Dravograd ali po domače in po starem **Traberk**. Župnija je bila ustanovljena leta 1237., prošnja pa 8 let pozneje. Prošt dravograjski je od leta 1936. gospod Matija Munda, rojen 3. februarja 1904. pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

Črneče so bile nekdanj libeliška podružnica. Župnija je bila ustanovljena šele leta 1891. Župnik je bil od l. 1907.—1940. gospod Jožef Rozman, rojen leta 1870. v šentjurju pri Celovcu. Provizor je zdaj gospod Alojzij Drvodl, rojen 22. junija 1899. v Črni pri Prevaljah. — V tej župniji je tudi slovita božja pot pri Sv. Križu, ki jo je 11. maja 1851. blagoslovil škof Anton Martin Slomšek.

Libeliče so prastara župnija. Župnik je gospod Anton Vogrinec, rojen leta 1873. v šentvidu pri Ptujju; že 38. leto pase libeliške duše.

Ojstrica. Cerkev so zidali pred 500 leti kot dravograjsko podružnico. Ojstriške duše pase gospod Franc Šmon, rojen leta 1907. pri Svetem Juriju pod Taborom.

MARENBERG

Naše fare in naši župniki

Marenberg. Cerkev so zazidali pred kakimi 600 leti, podružnico na Gornji Vižingi leta 1792., Sv. Tri Kralje leta 1732., Sv. Janeza na Radlu leta 1735. in cerkev sv. Martina na Sp. Vižingi leta 1702. Dekan je od leta 1928. gospod Janez Messner, rojen 14. maja 1890. na Muti.

Brezno. Cerkev stoji tu že več ko 800 let. Naše duše pase od leta 1936. gospod Ivan Mak, rojen leta 1896. v Velenju.

Sv. Jernej nad Muto. Cerkev je bila sezidana leta 1382., leta 1623. je pogorela, leta 1625. so jo na novo postavili.

Kapla. Cerkev je stara že okoli 600 let, župnija pa je bila ustanovljena leta 1795. Od leta 1921. župniku je tu gospod Vincenc Lovrenčič, rojen leta 1877. pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah. — Tu je doma mil. g. dr. Maksimilijan Vraber, apostolski protonotar, stolni prošt lavantinski.

Muta. Cerkev je bila posvečena leta 1690. Župnik je od leta 1935. gospod Janez Brez-

nik, rojen leta 1895. pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

Sv. Leon, papež, je bil na Muti

Na Sp. Muti je cerkva sv. Janeza Krstnika. To je ena najstarejših cerkvenih stavb na Slovenskem. Dne 19. aprila smo obhajali god sv. Leona IX., papeža. Ta papež je pred 900 leti hodil skozi Dravsko dolino in je bojda posvetil to cerkvo sv. Janeza.

Sv. Ožbalt ob Dravi. Cerkev je iz leta 1812., župnijo pa upravlja od leta 1933. gospod Janez Krušič, rojen 25. maja 1890. v Mengšu.

Pernice. Cerkev je stara čez 400 let. Župnijo upravlja ojstriški gospod.

Remšnik. Cerkev je bila zazidana leta 1201. Župnik je od leta 1920. gospod Vid Pavlič, rojen leta 1887. v št. Vidu na Planini.

VUZENICA

Naše fare in naši župniki

Vuzenica. Tu je stala cerkev že pred 1100 leti. Župnija je znamenita tudi zaradi tega, ker je bil tu za župnika poznejši škof Anton Slomšek. Župnija nosi častitljivi naslov »nadžupnija«. Nadžupnik in dekan je od leta 1927. gospod Karel Hüttner, rojen leta 1868. na Češkem.

Sv. Anton na Pohorju. Cerkev je bila zazidana leta 1684., leta 1874. je pogorelo; zopet zazidana je bila leta 1877. in naslednje leto posvečena. Je romarska cerkev. — Župnijo upravlja gospod Anton Cafuta, rojen leta 1895. pri Sv. Andražu v Halozah.

Sv. Primož na Pohorju. Prvotna cerkev je bila sezidana leta 1425., sedanja pa leta 1789. Od leta 1920. vodi župnijo gospod Ivan Dolinar, rojen leta 1881. v Grižah.

Ribnica. Cerkev je stara okoli 600 let. Župnik je od leta 1932. gospod Alojzij Vrhnjak, rojen leta 1893. v Pamečah.

Trbonje. Cerkev so zazidali leta 1642. Župnik je od leta 1933. gospod Ignac Malej, rojen leta 1889. v šmihelu pri Pliberku.

Vuhred. Prvotna lesena cerkev je bila postavljena okoli leta 1690., sedanjo so zazidali leta 1884. Župnik je od leta 1935. gospod Ivan Leber, rojen leta 1895. na Ponikvi.

TURKI V DRAVSKI DOLINI

Turki so večkrat rogovlili po Dravski dolini. Leta 1494. so razdejali cerkev na Perni-

cah, leta 1532. so oplenili avguštinski samostan s cerkvijo na Muti, istega leta so opustošili cerkev na Remšniku in cerkev na Kapli ter požgali cerkev v Brezmem.

Jos. Petrun, Sv. Lovrenc na Pohorju:

Pohorski kmet ter blagovno zadrugištv

Naš kmet ima svoje posebnosti, ki jih n. pr. pri dolinskih kmetih ne najdemo. Naša posestva so gozdna posestva. Gozd je središče, okrog katerega se suče vse gospodarsko in kulturno življenje naših kmetov.

Gozdno posestvo je vtisnilo pohorskemu kmetu svoj svojstveni pečat, ki dela ravno pohorskega kmeta takega, kot je. Ljudski pesnik Vodovnik ga je silno lepo označil, ko je zapel:

Ma žage in mline,
visoke planine —
tri pare volov
in tolarjev stov.

Skomerski pesnik je sicer napisal to pesem za svoje kmete (za tako zvane »krvave« Pohorce), toda isto, prav isto velja za nas zelene Pohorce.

Pohorske gozdne kmetije so razsežne, na katerih so upoštevane neenakomerno razne panoge kmetijstva, v kolikor seveda dovoljujejo podnebne in zemeljske prilike, to je lega samega posestva itd. Ne smemo namreč pozabiti, da je glavni pridobitveni vir našega kmeta le gozd. Vse ostalo obdelovanje zemlje je pri nas težavnejše, ker smo pač v hribih, zaradi tega tudi več stane in pridelek ni niti po kakovosti niti po množini sorazmerno tak, kot ga vrže zemlja dolinskemu kmetu pri enakem obdelovanju. Gozdnega gospodarstva se torej oklene naš kmet z vso silo, ker le od lesa živi, istega proda, vse ostalo je le nekaj nameček, ki je včasih le nujno zlo za kmetijo.

Izkoriščanje gozda je pri naših kmetih, ne oziraje se na vsakovrstno konjunkturo, nujna vsakoletna potreba. Gozd plača služabnike, davke, dediče, rojstvo, smrt in gostijo. Skratka, gozd je naš dobrotnik, naš prijatelj v hudih in dobrih časih.

Količjak pametno in preudarno gospodarjenje je dvignilo v desetletjih naše kmetije, da je na njih zavladalo, rekel bi, blagostanje. To jasno spričujejo naši lepo urejeni kmečki

presenečena, ko je prestopila prag krčme, katera je bila zasedena od moških, na kojih prisotnost ni računal niti eden Marenberžanov.

Razočaranju na prvi pogled je bil vzrok, da nosači niso smeli izložiti za kuhinjo v nahrbtnikih prenešenih dobrot, s katerimi so nameravali omaštiti in zaliti zmago njihovi gospodje.

Volitve

Osebnost navzočnost vseh slovenskih volitev za prvi in drugi razred, s katerimi ni računalo nemštvo, celi šop pravilno podpisanih pooblastil za tretji razred, je poučil gospode iz Marenberga, da so se zaman potrudili v tako visokem snegu na Remšnik.

Volitve so potekale skraja mirno in na zunanje vidno razdraženi volilci »gospodskega naroda« niso očitno kazali nejevolje, presenečenja ali kakega razpoloženja za nasilje ter razgrajanje.

Šele seštevanje oddanih glasov za prvi razred je pognalo bombo razdraženosti med tako bridko presenečene. Manjkal jim je v tem razredu samo en glas.

Bog znaj kolikokrat je sešel komisar odane glasove, a eden je bil preveč na slovenski strani in ta je zapečatil nemški poraz celo v prvem razredu. Nejevolja g. komisarja je priklopala do nerazodnosti. Glasno je zakričal: »Proklete, sami smo krivi! Zjutraj sem prosil gospoda Sona (res nemški in že davno rajni veleposestnik in gostilničar na Breznu ter protestant): pojdi z menoj na volišče!

In kaj mi je odgovoril? Remšnik je slovenski in moj glas ne bo odločil! Sedaj pa imamo vraga, vse zavoljo neodpustljive brezbriznosti enega,« se je hudoval g. komisar, preden je prešel na seštevanje za drugi in tretji razred osebno oddanih glasov ter predloženih pooblastil.

Ko je šlo za ugotovitev popolne zmage v teh dveh razredih, pa so se gospodje že toliko spozabili, da so me dvakrat vrgli iz volilnega lokala in so me opsovali z jajčim agitatorjem.

O Hartmanovem cekru z jajci so zvedeli šele na Remšniku na dan volitev. Niso me pustili k ugotovitvi zmage, katere niso mogli utajiti in tudi zapisnika si niso upali potvoriti. Sklenili so samo priziv radi nasilja, katerega sem vršil s cekrom, v katerega sem kupoval navadna kurja jajca.

Po volitvah

Prihod na Remšnik iz Marenberga je bil na dan volitev sicer težaven, a vendar vesel, ker je obetal padec zadnje važnejše slovenske trdnjave na Radlu. Kdo bi naj popisal odhod po tolikem in za Marenberžane v vsem življenju največjem in najbolj bridkem razočaranju?!

V nahrbtnikih so prinesli nosači svinjsko ter telečeje meso in pitane kapune. Najbolj šega vina je bilo bogznaj koliko steklenic. Povrh so bili v teh nahrbtnikih topiči ter smodnik za gromoviti razglas zmage. V enem nahrbtniku so ti kulturonosi prinesli s seboj

gnila jajca, s katerimi bi bili obmetali v nočni temi po zmagoslavni pojedini župnišče. Gostilničarko so naprosili koj po prihodu za pokrivavke in drugo ropotijo za mačjo godbo vsem, kateri so si bili drznili oddati glas za v naprej propadlo slovensko stvar.

Našteti daleč in v visokem snegu prinešeni proslavni pripomočki so bili najdebelejši pljunki v lastno skledo!

Poraženi Nemci in nemškutarji niso ne jedli ne pili od dobrot, katere so prinesli s seboj. Nahrbtniki so odromali zavezani nazaj v Marenberg. Izpraznili so skrivaj le enega, kateri je prikrival gnila jajca.

V temi so se začeli razhajati posamič. Ko se je podal na umik z bojnega polja generalni štab, sem oddal dva strela v zrak iz lovske puške. Nobeden se ni ozrl, le eden je glasno priznal propast v dveh besedah:

»Pfui Teufel!«

*

Priziv proti opisanim občinskim volitvam je bil poslan na namestništvo v Gradcu, katero je volitve po dolgem oklevanju potrdilo v prilog Slovenecem. Marenberžani so se spustili s pritožbo v drugo ter zadnjo instanco, na ministrstvo. Ministrstvo na Dunaju je potrebovalo cela tri leta, preden je volitve potrdilo enkrat med vojno.

Hvala Bogu me je klicala vojaška dolžnost po razglasitvi mobilizacije leta 1914. koj na fronto, sicer bi še danes prebridko pomnil germansko maščevalnost radi odločilnega volilnega poraza v decembru leta 1911.

domovi, kateri padejo tujcu na prvi pogled v oči. Tako pravijo: »Na takem hribu pa tako lepe domačije!« Z blagostanjem je prišel tudi upravičen ponos, včasih kot izrodek, tudi tu pa tam bahaštvo, češ kaj mi imamo ...

Trden pohorski kmet je v normalnih časih res kot kralj na svojem posestvu. Če ne živi razkošno in potratno, lahko shaja, zlasti še, če ima les ceno. Oddaljenost kmetij, samozavest in neki pohorski ponos mu narekujejo, da se kolikor mogoče osamosvoji v vsem, da ima vse na svojem gruntu, da je čim manj odvisen od sosedstva. Dobro sosedstvo pa je pri naših kmetih še vseeno zelo upoštevano in cenjeno, kar se posebno vidi ob slovesnih prilikah, kakor so n. pr. ženitbe in pogrebi. Na sedminah in gostijah, kjer jih še prirejajo po starih navadah in šegah, ne manjka zadnjega mejača, dobrega sosedu, ki je večkrat vrednejši od samega sorodstva.

Kljub lepim starim navadam, po katerih bi človek sodil, da je povezanost med našimi kmeti tako rekoč že vkoreninjena, pa se blagovnem združništvu kažejo zapreke in še precejšnje hibe. Velika večina kmetov se ne more ločiti od starega načina vnovčevanja svojega lesa. Seveda pomeni združni način prodaje lesa isto, kakor vzeti našemu kmetu pravico do najbolj častnega posla in znaka njegove samostojnosti in neodvisnosti.

Cas reže hitro ter neizprosno globoke brazde v sodobno gospodarsko življenje. Marsikaj se tako hitro preobrača in drvi mimo nas, da počasni nikakor ne morejo dohajati. Le redki so, ki imajo razen svojega obilnega dela na kmetiji toliko časa, da so vedno na tekočem. Pa pride združništvo s svojim tako lepim (krščanskim) naukom: »Ne vsak zase, nego vsi skupaj, drug za drugega!« V tem je ravno moč in tista nevidna sila združnega dela. Res je, da ni mogoče združne misli vsiljevati ljudem, če še za to veliko in lepo misel niso dozoreli. Ne gre namreč nazadnje samo za to, koliko bomo pri zadrugi več dosegli pri ceni, nego gre za organiziran nastop kmeta, ki sam poedinec le bore malo kaj pomeni ali velja v očeh večjega lesnega trgovca. Kmetom je treba združne vzgoje ter nesebičnih, idealnih in poštenih pa tudi nekoliko sposobnih ljudi pri vodstvu zadruge, katerih ni strah začeti z delom. Če so pri vodstvu zadruge količkaj spretni ljudje ter skupno rešujejo združno-trgovske zadeve, ni mogoče, da bi delo ne rodilo zaželenih uspehov.

Tudi v našem kraju smo začeli že pred leti s kmečko blagovno zadrugo. Od začetka nam je šlo kot otroku novorojenčku. Novorojenčka-zadrugo pa smo slabo negovali in jo varovali vseh večjih priložnosti, zato smo rasli in se ob sodelovanju sposobnih in uvidenih kmetov usidrali. Tudi gremo korak za korakom naprej kljub temu, da so nekateri odpadli, ker se še niso znašli v zadrugi. Kolikor pa je ostalo zvestih in kolikor se nam je novih pridružil, so globoko prepričani, da more tudi na Pohorju obstati gospodarska ustanova, ki sicer globoko posega v samostojno uveljavljanje našega kmeta. Časi narekujejo, da je taka ustanova nujno potrebna že danes, toda kako nujno potrebna bo šele jutri?!

Franjo Čiček:

Dve okrogli zgodbi z zelenega Pohorja

RUKUTA ALI ŽAFRANOV PEPI

Rukuta ali Žafranov Pepi je bil pohorski občinski revček, povsod doma in nikjer. Saj ste ga poznali, kajne? Dela mu ni bilo mar, raje je racal od hiše do hiše, si prepeval razne popevke in zavber deklino je imel od sile rad. Rukuta ali Žafranov Pepi je bil srednje postave in vesele narave. Posebno rad se je zadrževal pri hišah, kjer so imeli šikana dekleta. Ako je vzel katero na piko, so je rad smukal okoli nje kakor zaljubljen golob na strehi ter ji neprestano gostolél:

»Ti si lepa rožica! Daro, daro!«

Oblačil se je kakor je pač nanesla prilika. Včasih mu je pod brado zmanjkalo srajce, včasih pa je na zadnji plati kazal boso kožo. Na glavi je rad nosil staro vojaško čepico in rad je čital časopise. Ali brati Rukuta ni znal. Zato je držal večkrat časnik narobe v veliko veselje prisotnih, ki so se pri tem imenitno zabavali. Kajti jim je Rukuta čital take, da so se držali za trebuhe.

Njega dni je našel Rukuta pod kostanji poleg ribniške cerkve veselo družbo fantov in deklet. Že od daleč jim je vpil: »Daro, daro, že vete, Zalaznikova Micka je maja! Tako me je lepo pogledala! Daro, daro!« Vsa družba se je zakrohotala.

»Zdaj ga bomo vlekli, kaj?« so dejali nekateri poredneži, toda Položnikova mati, ki je stala na pragu, je poklicala Rukuto k sebi: »Žafranov Pepi, bi rad mastnih štrukljev?« Rukuta si ni dal reči dvakrat. Pomlasknil je z jezikom. »Daro, daro, mati!« je pozdravljal Položnikovo mater. »Toto je pač daro jesti!« Teden dni pozneje se je Zalaznikova Micka omožila na Prisnikov grunt in Rukuta si je izbral Podhostnikovo Plono za svojo. Takole je razlagal vaščanom:

»Daro, daro, grumska strela! Micka ni bila lepa rožica, ampak čisto navodna puža, krota, jaz pa neumen later, terc, butelj! Z vedrico je prišla po vado, jaz pa jo pri štepihu s pano po nagi! Daro, daro! A že vete, Podhostnikova Plona je maja? Kos kruha mi je dola in me lepo počohala po glavi. Rukuta, kod si pa hodil? mi je rekla. Daro, daro, sem reko, kamilice in lipovo cvetje sem nabiro. Če te bo kdaj kje ščipalo ali kaj grizlo, koj pokliči me!«

Ko mu je Plona ušla v sladki zakonski jarem, si je poiskal Kebrovo štefko. »Či keka s Plono,« se je ježil. »Taka kaza asasta! A že vete, Kebrova štefka je maja. Ta vam je lepa rožica!« Rukuta tuhta, kako bi se ji prikupil. Pa vidi nekoč pri Planinčevi Darki na plotu lepo rdečo ruto. Nikogar ni blizu, Rukuta jo naglo smukne, zavije v papir ter jo skrivaj položi na štefkinino okno. Štefka je bila v trdni veri, da ji je podaril ruto Žagarjev Francelj, ki ga je imela rada. Za Francelja se je potegovala tudi Darka, ki pa je Francelj nič kaj ni maral. Zato sta si bili štefka in Darka precej navzkriž. Vsega tega Žafranov Pepi ni vedel. Vedel je le, da mora biti štefka njegova. Nekajkrat se je primo-tovilil do Kebrove hiše in nadlegoval očeta: »Ača, kje pa je lepa rožica?« Keber se ga je vedno odkrižal ter mu dejal: »Ni je dama. Na gari kaze pose.«

»Či keka taka reč,« je zabrundal Rukuta in zopet izginil. V nedeljo pa se štefka zavber naštima ter se prikaže v novi ruti. To jo bo Francelj gledal! Toda bolj ko Francelj jo je gledala Planinčeva Darka.

»Presneta tatica!« jo je pozdravila ter ji strgala ruto z glave. »Š tujim blagom bi se rada lišpala. Vidiš, Francelj, kako pužo maš!« Štefka prebledi, Francelj pa stoji kakor zid in ne ve, kam bi. Bog ve, kako bi se bila ta sitna reč končala, da ni prišel v tistem hipu Žafranov Pepi, ki je že od daleč gostolél: »Daro, daro, lepa rožica! Kje pa maš majo ruto, ki sem ti jo jaz dao, a?«

»Ti si ji dao mojo ruto?« se začudi Darka. »Daro, daro,« se smeje Rukuta. »Darka, ne bodi huda! Saj veš, štefko mam rad in ana mene, pa sem vzeo tisto ruto, daro, daro. Mislio sem, da je ti ne nunaš več. Pa jo naj ma štefka! Hu, lepa rožica, kako si šikana!«

Štefko je bilo hudo sram. Namah se je zašukala in razoglava stekla domov. Dekleta pa so se smejala in dražila Rukuto. Od tistih dob se je raznesla po vasi govorica, da je Kebrova štefka Žafranova nevesta. Šele ko jo je Francelj odpeljal na očetovo hubo, ki jo je podedoval, so utihnile zlobne govorce. Rukuta se je še usajal nekaj časa, potem pa si je izbral drugo. Dolgo si je tako izbiral, dokler ga ni neke zime vzelo.

»Daro, daro,« je dejal za slovo, »zdaj pa ne nuncam nobene več.«

KAKO JE POTEŽNIKOVA URŠA DOBILA ŽENINA

Blizu Sv. Ignacija je stala njega dni košata kmetija. Na njej je šarila in gospodinjala edina hči Potežnikova Urša, ki je bila od sile bogata in zato izbirčna kakor nobena druga. Snubce je odganjala drugega za drugim in nazadnje si je zamislila, da vzame samo tistega, ki jo prisili v pogovoru, da mu zabrusi: »Ni res, lažeš!«

Zopet so prihajali snubci ter ji pravili take, da si lahko laž kar otipal. Toda Potežnikova Urša se je znala izvijati. Vsemu je pritrčila, hvalila ali grajala, pomilovala ali se čudila. Nobenemu pa ni dejala: »Ni res, lažeš!«

Sicer Urša ni bila lepotica. Pod nosom je imela bradavico s kocinami, ali kdo bi gledal na take malenkosti, ko pa meri grunt preko dve sto oralov. To je tisto! Je slišal o bogati nevesti s tako čudno zahtevo tudi Jure Lorencelj, pa je šel v svate. Urša ga prijazno sprejme in celo pogosti. Pohorci so dobričine.

»Tako, tako,« začne Jure s pogovorom, »kako si pa kaj prestala letošnjo zimo? Pri nas je zmrznila vsa živina.«

»To pa ni dobro,« odvrne Urša, »s čim pa boš vozil plohe?«

»Ni take sile,« pravi Jure, »v Vuhredu sem kupil kravo, ki mi je povrgla par težkih volov.«

»Tisto pa, tisto,« se čudi Urša, »potem si na dobrem.«

»Ni baš tako,« se odkašlja Jure, »vola sta mi poginila za črno kugo, tik preden sem jih zapregel v voz.«

»To je pa slabo,« misli Urša in ga sočutno pogleda.

»Ni ravno slabo,« nadaljuje Jure, »vola sem odrl ter nagrmadil pet kadi mesa in klobas nič koliko. Za kožo pa sem kupil Kiklovo hubo.«

»To je pa dobro,« pravi Urša ter se nasmee.

»Ni dobro,« pravi Jure, »meso in klobase so se mi usmradile, huba pa je zgoréla.«

»To je pa slabo,« ga pomiluje Urša.

»Ni še tako slabo,« odvrne Juri, »pokvarjeno meso in klobase sem zakopal na vrt in solata je pogнала, da sem se skoraj zadušil v njej. Huba pa je bila zavarovana.«

»No, potem pa je zopet dobro,« de Urša in ga potrepnja po rami.

»Pa ni,« goni svojo Jure. »Solato so mi požrle vrane in zavarovalnino sem pomotoma vtaknil v žep Biržlajevemu Mihi.«

»Smiliš se mi, revež,« ga pomiluje Urša. »To pa je zdaj res slabo.«

»Še ni tako,« se ojunaci Jure, »vrane sem postrelil in za vsako dobil cekin. Biržlajev Miha pa je umrl in zatestamentiral denar meni.«

»Vidiš, potem si na dobrem,« odvrne Urša.

»Pa ni tako. Pri Mihi ni bilo ficka denarja,« se odreže Jure.

»To je pa slabo,« se zresni Urša ter globoko vzdihne.

»Ni preveč sile,« nadaljuje Jure. »Biržlajeva žena je videla, kdo je odnesel denar.«

»To je pa bilo dobro,« se oglasi Urša. »To-rej veš za tatu?«

»Seveda vem,« se odreže Jure. »Ti si bila.«

»Ta pa ni ne dobra ne slaba,« se zareži Urša na ves glas.

»Le nič se ne reži, Urša,« vzkipi Jure ter vstane. »Ti si bila in nihče drug! Mari misliš, da te Beržlajeva žena ni spoznala, kaj? Veš, kaj mi je rekla? Saj vem, Potežnikova Urša je bila. Po tisti kosmati bradavici sem jo spoznala, ki jo ima pod nosom!«

»Ni res, lažeš!« ga naglo prekiné Urša, Jure pa zasuče klobuk na stran ter zavriska, da so ga slišali gori do Ribnice.

Konec pa veste že kar naprej. Jure je zmagal in dobil bogato nevesto. Kdo bi pri tem gledal na bradavico? Pri dve sto oralih postane taka bradavica že tako majhna, da je sploh ni več.